

АЛЬБОМ УЧНІВСЬКИХ ТВОРЧИХ РОБІТ

за тематикою модулів
типової навчальної програми
навчальної дисципліни
«Формотворення та робота в матеріалі»

ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

«МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ»

ВИПУСК 2

АЛЬБОМ УЧНІВСЬКИХ ТВОРЧИХ РОБІТ
за тематикою модулів типової навчальної програми
навчальної дисципліни
«ФОРМОТВОРЕННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування,
класи декоративного мистецтва

Київ-2023

Альбом учнівських творчих робіт за тематикою модулів типової навчальної програми навчальної дисципліни «ФОРМОТВОРЕННЯ ТА РОБОТА В МАТЕРІАЛІ» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування, класи декоративного мистецтва : електронний навчально-методичний посібник. *Методична скарбничка викладача мистецької школи*. Вип. 2 / упоряд., ред. М. В. Вороніна, Ін. М. Ковальчук. Київ : ДНМЦЗКМО, 2023. 75 с.

Рецензенти:

Кондратюк О. В., викладач профмайстерності Косівського фахового коледжу прикладного та декоративного мистецтва (Івано-Франківська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Толочко І. М., методист вищої категорії Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів Харківської обласної ради.

Дизайн обкладинки: **Ковальчук Ір. М.**

Навчально-методичний посібник містить приклади виконання учнями навчально-творчих завдань, що розроблені викладачами закладів мистецької освіти з Дніпропетровської, Одеської, Харківської, Черкаської областей, за тематикою модулів типової навчальної програми навчальної дисципліни «Формотворення та робота в матеріалі» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з декоративного мистецтва початкового професійного спрямування, класи декоративного мистецтва. За надані матеріали відповідальність несуть автори-розробники представлених навчально-творчих завдань, фотоматеріали не порушують права на повагу до приватного життя.

© ДНМЦЗКМО, 2023

© Автори матеріалів, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
КЕРАМІКА (ознайомчий курс)	6
Модуль / підмодуль. Текстильний метод побудови форми зображення людини в кераміці.	
<i>Тема: Фігура «Янгол».</i>	
Ісмаїлова Айнура Бакирівна , викладач МКЗК «Дніпровська школа української культури та мистецтв ім. Олеся Гончара», спеціаліст другої категорії.	
КЕРАМІКА (ознайомчий курс)	12
Модуль / підмодуль. Джгутовий метод побудови форми в кераміці.	
<i>Тема: Фігура «Котик».</i>	
Ісмаїлова Айнура Бакирівна , викладач МКЗК «Дніпровська школа української культури та мистецтв ім. Олеся Гончара», спеціаліст другої категорії.	
ПАПЕРОПЛАСТИКА (ознайомчий курс)	18
Модуль / підмодуль. Елементарні техніки паперопластики.	
<i>Тема: «Рельєфна техніка паперопластики / Утворення рельєфних фактур із плаского аркуша паперу».</i>	
Баталія Інна Миколаївна , заступник директора з навчальної роботи, викладач КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради (Дніпропетровська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.	
ПАПЕРОПЛАСТИКА (ознайомчий курс)	20
Модуль / підмодуль. Елементарні техніки паперопластики.	
<i>Тема: «Рельєфна техніка паперопластики / Панно «Технотварини».</i>	
Баталія Інна Миколаївна , заступник директора з навчальної роботи, викладач КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради (Дніпропетровська обл.), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.	
ПАПЕРОПЛАСТИКА (ознайомчий курс)	24
Модуль / підмодуль. Підготовка підсумкової творчої роботи.	
<i>Тема: «Об'ємна паперопластика / Архітектурні фантазії».</i>	
Баталова Наталія Павлівна , викладач КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради (Дніпропетровська обл.), спеціаліст вищої категорії	

КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ (поглиблений курс)	30
Модуль / підмодуль. Колаж в інтер'єрі (поєднання в колажі різноманітних технік та матеріалів). <i>Тема: «Декоративне інтер'єрне панно «Коло Різдва»».</i> Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області», спеціаліст вищої категорії.	
КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ (поглиблений курс)	37
Модуль / підмодуль. Фактура в колажі (текстильний колаж, розпис, в'язання, бісероплетіння та вишивка). <i>Тема: «Декоративне панно «Великодні смарагди».</i> Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області», спеціаліст вищої категорії.	
ТКАЦТВО (поглиблений курс)	44
Модуль / підмодуль. Художнє килимарство. Ворсова і петельна килимові техніки. <i>Тема: «Відтворення фрагменту слобожанського коцу із колекції Харківського історичного музею».</i> Коваль Олена Юріївна, викладач КЗСМО «Валківська школа мистецтв» (м. Валки, Харківська обл.), спеціаліст першої категорії	
КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ (поглиблений курс)	54
Модуль / підмодуль. Фактура в колажі (текстильний колаж, вишивка та аплікація). <i>Тема: «Декоративне панно «Дерево життя».</i> Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області», спеціаліст вищої категорії.	
КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ (поглиблений курс)	57
Модуль / підмодуль. Об'ємний анімалістичний образ. <i>Тема: «Зооморфна декоративна скульптура «Журавель» (в техніці пап'є-маше)».</i> Шинкєєва Ольга Анатоліївна, завідувача образотворчим відділенням КЗ «Ватутінська мистецька школа Ватутінської міської ради Черкаської області», спеціаліст вищої категорії.	
ДОДАТОК	67

ПЕРЕДМОВА

В альбомі представлені приклади навчально-творчих робіт, що розроблені та оформлені викладачами мистецьких шкіл. Тематика завдань розкриває зміст навчальних модулів / підмодулів за типовою навчальною програмою з дисципліни «Формотворення та робота в матеріалі» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти початкового професійного спрямування під час опанування різних видів декоративного мистецтва (декоративних технік) за різними варіантами обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми (ознайомчого або поглибленого курсу). Альбом містить приклади виконання навчально-творчих завдань за запропонованою у типовій навчальній програмі та оригінальною тематикою, що самостійно розроблена викладачами.

Структура наведених прикладів включає загальну інформацію про розробників та виконавців, а також повну інструкційну карту щодо послідовності та особливостей виконання кожного конкретного завдання: кількість часу на виконання; перелік необхідних матеріалів та інструментів; фото робочого ескізу (фор-ескізу, начерку, замальовки – як фіксацію загальної ідеї / задуму); фото поетапного утворення учнем / ученицею зразка, які супроводжуються відповідними коментарями викладача щодо техніко-технологічних особливостей і вимог виконання; фото готового зразка.

Результати творчих робіт наочно та переконливо демонструють зацікавленість учнів та рівень їхніх навчальних досягнень.

Альбом розширює тематику практичних робіт за різними декоративними техніками, що значною мірою може мотивувати викладачів до опису прийомів поглибленого опанування визначених технік. Ці навчальні матеріали також є корисною основою для розробки власних (авторських) робочих навчальних програм викладачів.

З метою демонстрації варіантів продовження опанування декоративної техніки, вивчення якої почалося на середньому (базовому) підрівні початкової мистецької освіти професійного спрямування, у додатку міститься приклад творчої роботи з ткацтва студентів закладу фахової передвищої мистецької освіти.

Фотоматеріали, використані в роботі, зроблені викладачами зі згоди батьків учнів.

Вид декоративного мистецтва /декоративної техніки	
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	КЕРАМІКА ОЗНАЙОМЧИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Текстильний метод побудови форми зображення людини в кераміці
Тема навчально-творчої роботи	Фігура «Янгол»
Робочі матеріали та інструменти	<i>глина, шлікер, стека, скалка, волосінь, килимок або тканина 30,0х30,0 см, пензлик, розпорошувач, мереживо, губка, папір, олівець, ножиці.</i>
Термін виконання	<i>4 години</i>
Заклад мистецької освіти	МКЗК «Дніпровська школа української культури та мистецтв ім. Олесея Гончара»
Викладач-розробник	Ісмаїлова Айнура Бакирівна, викладач, спеціаліст другої категорії
Учні-виконавці	Саранцева Марія, 14 років; Ньорба Софія, 14 років; Щербина Поліна, 15 років.

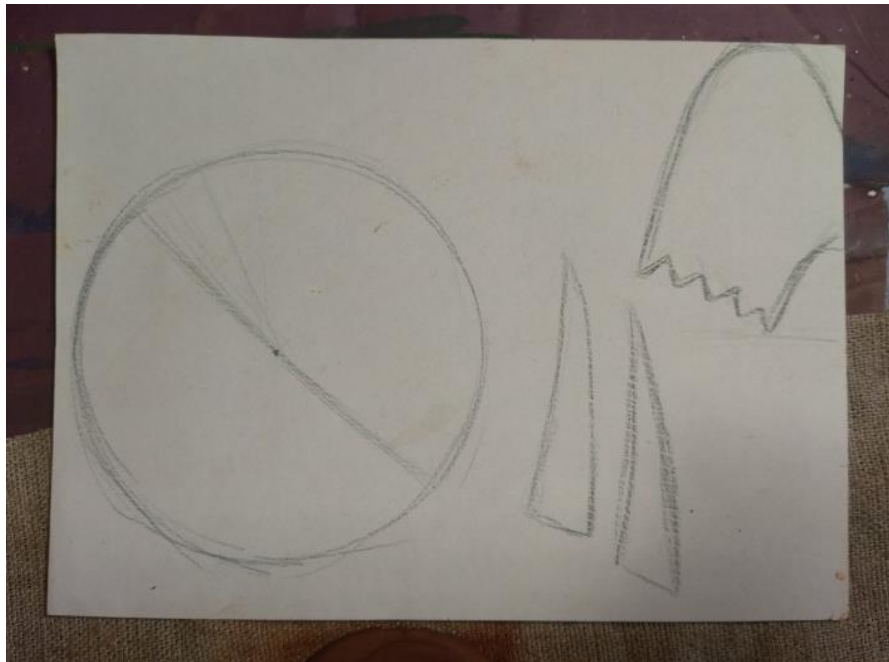
Робочі матеріали та інструменти: *глина, шлікер, стека, скалка, волосінь, килимок або тканина 30,0x30,0 см, пензлик, розпорошувач, мереживо, губка, папір, олівець, ножиці.*

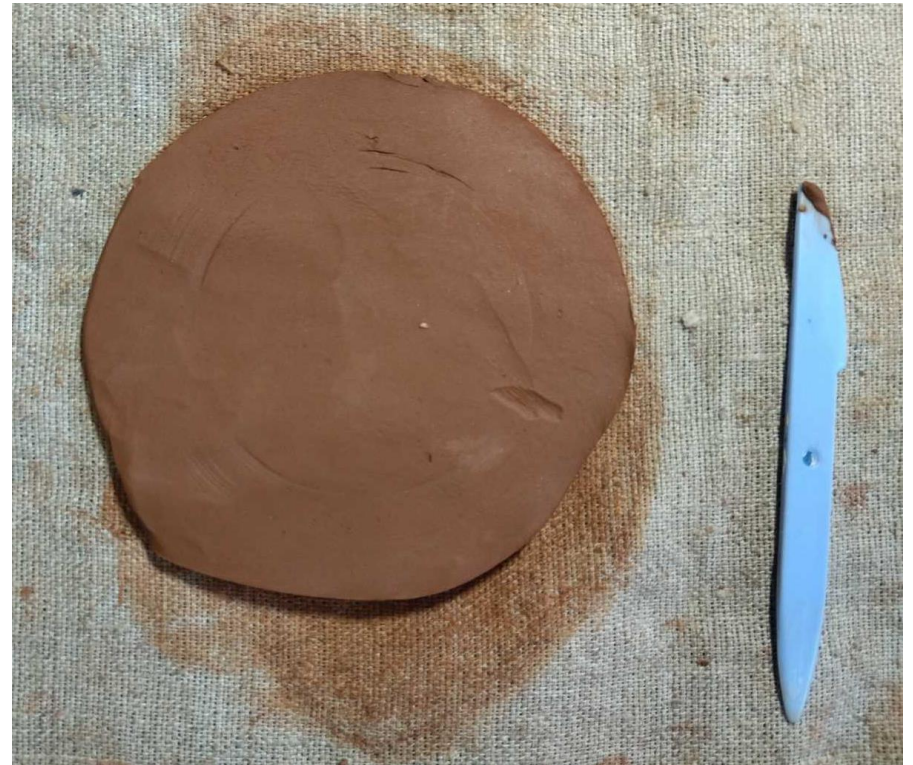
1. Створення фор-ескізу / начерку / замальовки майбутньої форми на основі циліндру та конуса.

2. Заготовка паперових викрійок крил та рукавів на основі елементів півкола.

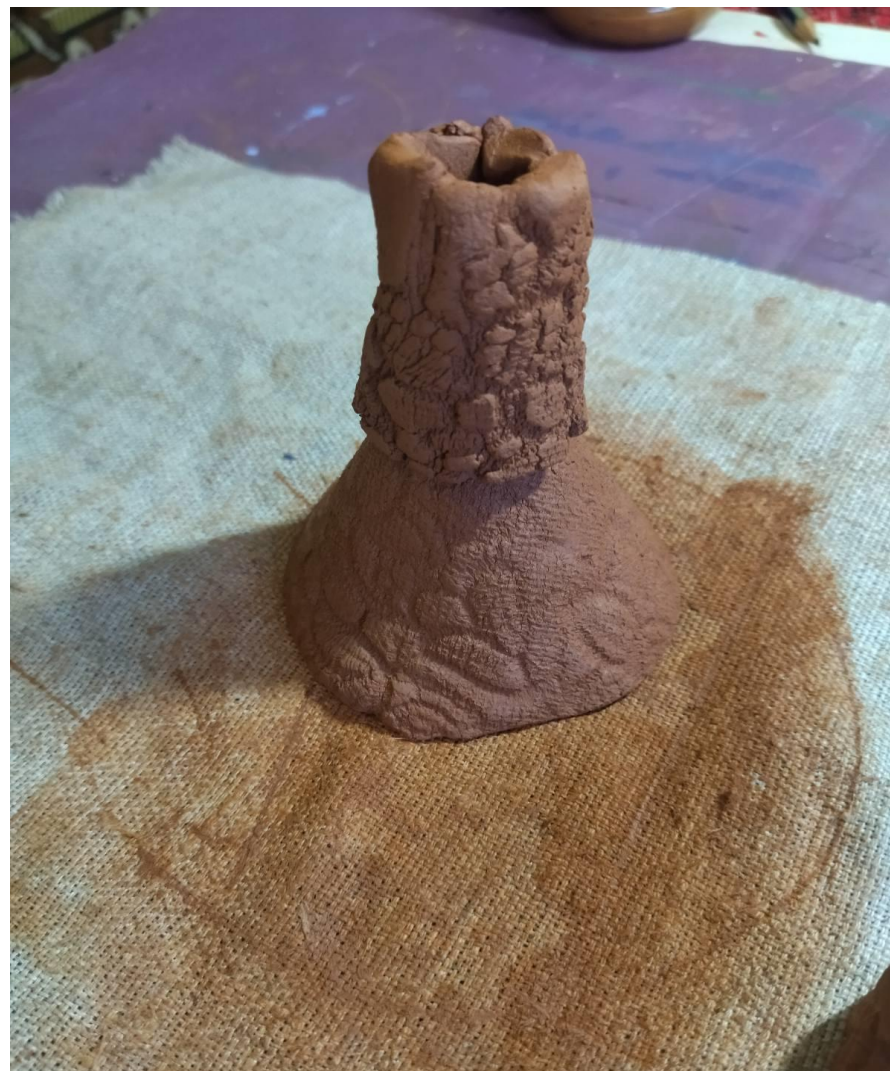
3. Підготовка робочого місця. Початок роботи.
Розкачування за допомогою скалки першого пласта глини товщиною 0,7 см. Надання пласту округлої форми за допомогою стека.

4. Нанесення фактури: підкладаємо мереживо під пласт глини та прокачуємо. Вирізування півкола.

5. Моделювання конусоподібної форми нижньої частини тулуба. Вирізування із другої половини пласта прямокутника / квадрата та моделювання циліндричної форми верхньої частини тулуба. З'єднання верхньої та нижньої частин тулуба за допомогою шлікера.

6. Підготовка другого пласту та вирізування крил за трафаретом.

7. Приєднання крил до тулуба, гарно промазуючи шлікером місця з'єднань. Ліплення голови (кулі) та з'єднання її з фігурою.

8. Вирізування рукавів янгола за трафаретом.
Змащування шлікером та прикріплення рукавів до фігури.

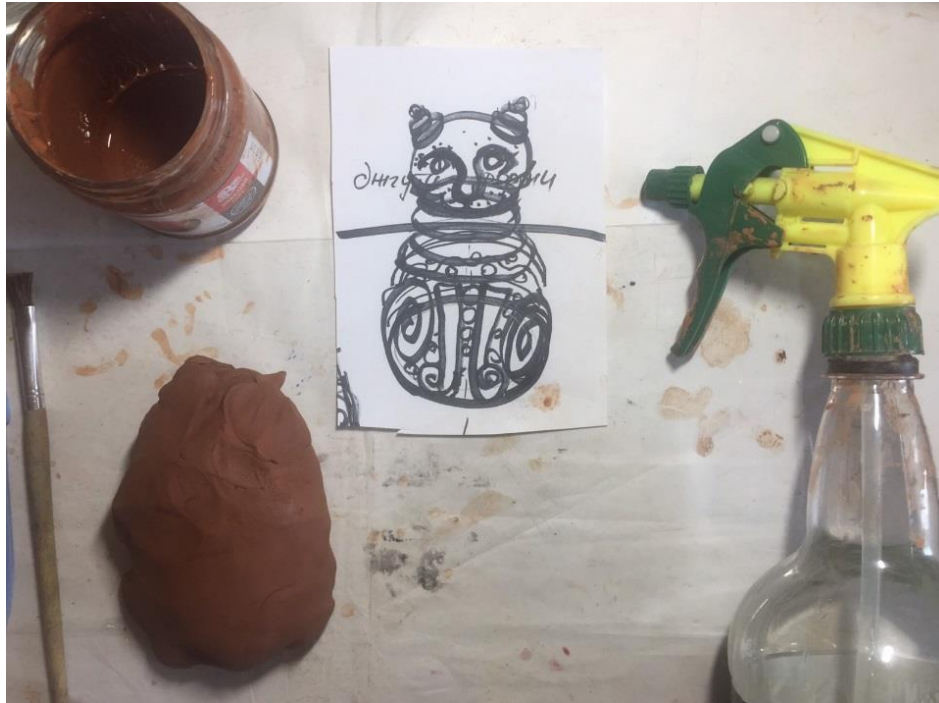

9. Ліплення дрібних деталей (віночок або волосся за вибором). Декорування підручними засобами або штампами. Подальше випалювання форми під контролем викладача.

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки		КЕРАМІКА
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ОЗНАЙОМЧИЙ КУРС	
Назва модуля / підмодуля	Джгутовий метод побудови форми в кераміці	
Тема навчально-творчої роботи	Фігурка «Котик»	
Робочі матеріали та інструменти	<i>глина, робоча поверхня, шлікер, стека, скалка, пензлик, розпорошувач, папір, олівець, інструменти для декорування за вибором учнів</i>	
Термін виконання	<i>4 години</i>	
Заклад мистецької освіти	МКЗК «Дніпровська школа української культури та мистецтв ім. Олесья Гончара»	
Викладач-розробник	Ісмаїлова Айнура Бакирівна, викладач, спеціаліст другої категорії	
Учні-виконавці	Саранцева Марія, 14 років; Ньорба Софія, 14 років; Щербина Поліна, 15 років.	

1. Створення фор-ескізу / начерку / замальовки майбутньої форми.

2. Початок роботи в матеріалі. Підготовка основи.

3. Розкочування довгого джгута однакової товщини.

4. Закручування кінців джгута у завиток з обох сторін і фіксування за допомогою шлікера (це будуть задні лапки котика).

5. Початок набирання форми: вкладання скрученого джгута на основу так, щоб завитки були напроти один одного.

6. Розкачування нового джгута для передніх лапок, легке закручування завитків на кінцях із подальшим симетричним згинанням і фіксуванням на основі.

7. Виготовлення кульок для заповнення пустот попереду, зокрема, у формі квітки або сердечка.

8. Розкочування потрібної кількості джгутиків та продовження набору конусоподібної форми (до шиї).

9. Ліплення голови котика. Оздоблення деталями мордочки (оздоблення очима та носиком).

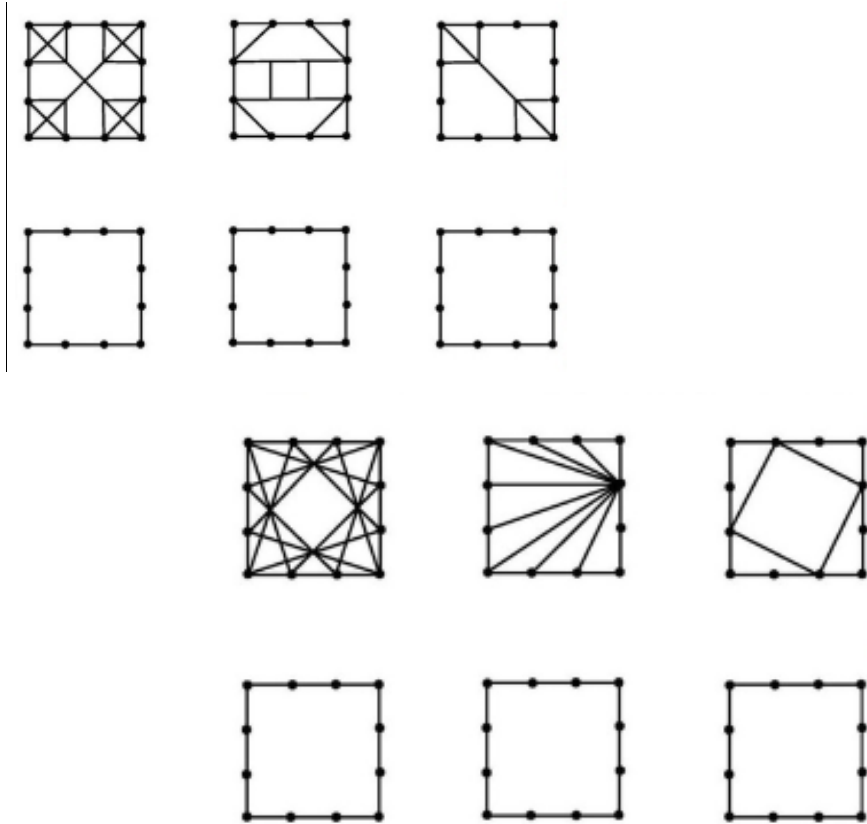
10. Декорування поверхні джгутів (відтиск / перфорація).
Подальше випалювання форми під контролем викладача.

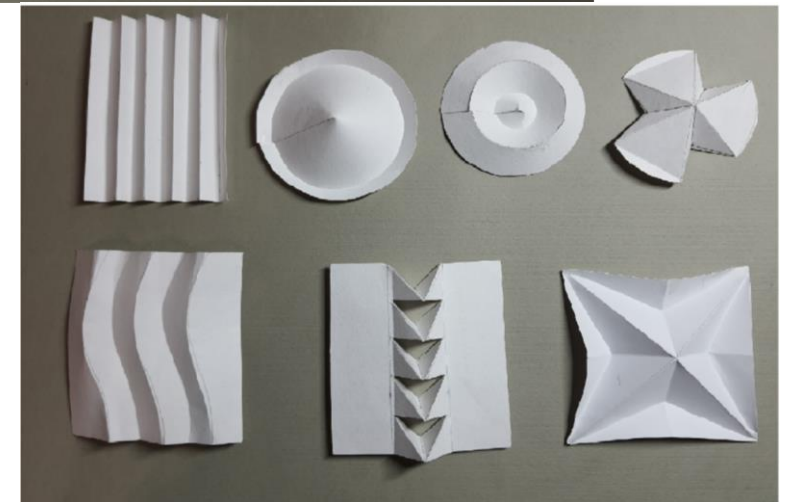
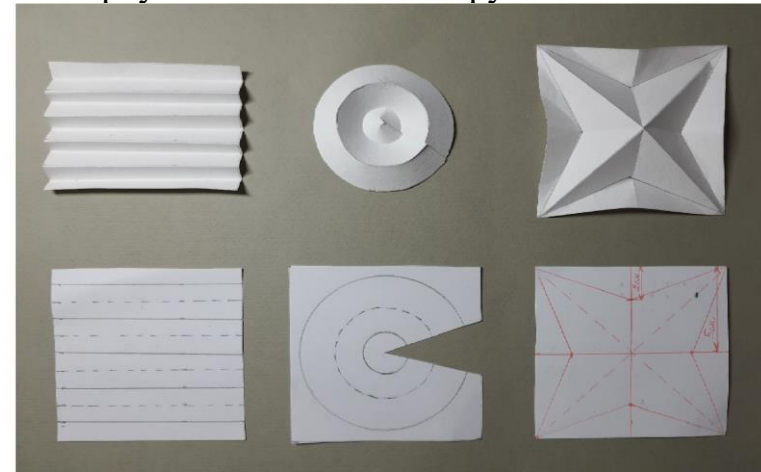
Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	ПАПЕРОПЛАСТИКА
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ОЗНАЙОМЧИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Елементарні техніки паперопластики
Тема навчально-творчої роботи	<i>Рельєфна техніка паперопластики / Утворення рельєфних фактур із плаского аркуша паперу</i>
Робочі матеріали та інструменти	<i>таблиця / альбом зразків рельєфних фактур, папір для креслення (формат А3), канцелярський ніж, захисна дошка для різання, ножиці, клей ПВА, лінійка, олівець, гумка, циркуль, тонований папір (формат А3)</i>
Термін виконання	<i>2 години</i>
Заклад мистецької освіти	КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради
Викладач	Баталія Інна Миколаївна, заступник директора з навчальної роботи, викладач, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Учні-виконавці	Полуніна Вероніка, 13 років.

1. Розмітка білого паперу для креслення за допомогою лінійки на квадрати розміром 10,0×10,0 см. Вирізування заготовок (10–12 штук).

3. Відтворення рельєфної поверхні за зразком та за власним задумом: складчасто-рельєфні, конічні, ажурні, комбінаторні модулі. Після розмітки на квадратних заготовках проводиться формування відповідних ребер жорсткості.

2. Ознайомлення з альбомом / таблицею зразків. Опанування елементарних прийомів трансформації паперу в рельєфну / об'ємну форму (не менше 6–8 прийомів: надріз, складання, скручування, тиснення, гофрування, склеювання тощо).
4. Отримання рельєфних форм та фіксація / композивання їх на аркуші тонованого паперу.

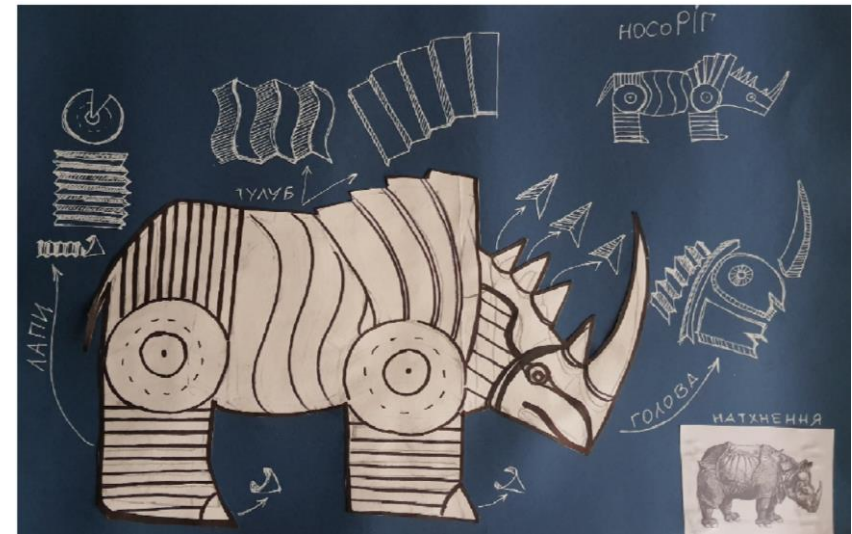
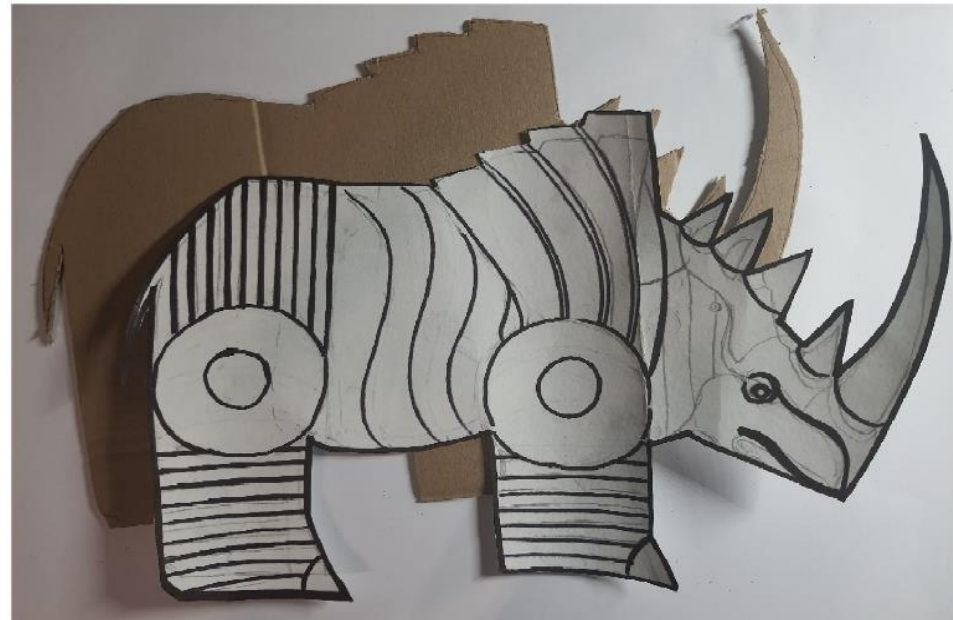

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	ПАПЕРОПЛАСТИКА
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ОЗНАЙОМЧИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Елементарні техніки паперопластики
<i>Тема навчально-творчої роботи</i>	<i>Рельєфна техніка паперопластики / Панно «Технотварини»</i>
Робочі матеріали та інструменти	<i>папір для ескізів (формат А3, зокрема, тонований), простий олівець, гумка, ножиці, чорна та біла гелеві ручки або маркери, клей ПВА; папір для креслення (формат А2), цупкий картон (розміром 30,0x40,0 см), лінійка, циркуль, канцелярський ніж, захисна дошка для різання, акрилова фарба, пензлі, палітра, матеріали для декорування панно відповідно до задуму учнів.</i>
Термін виконання	6 годин
Заклад мистецької освіти	КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради
Викладач-розробник	Баталія Інна Миколаївна, заступник директора з навчальної роботи, викладач, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Учні-виконавці	Морозюк Микита, 12 років; Дегтярьов Артем, 12 років; Горобець Єва, 13 років; Жуков Ігор, 12 років.

1. Панно «Технотварини» (розмір 30,0x40,0 см). Створення робочого ескізу для рельєфної композиції «Носоріг» (автор Морозюк Микита).

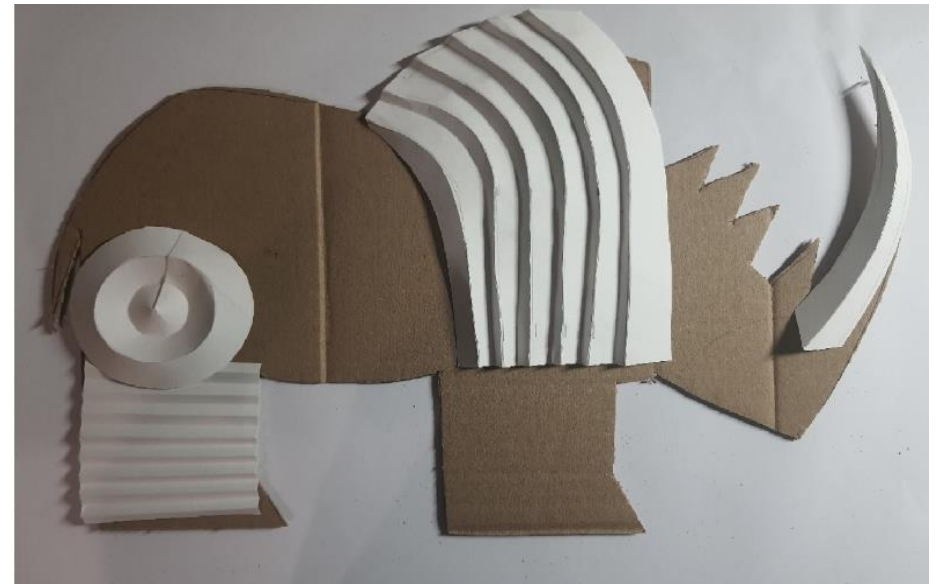
Ескізний пошук творчого образу через стилізацію природної форми, виокремлення основних конструктивних рельєфних елементів.

Вирізування із паперу остаточного ескізу.

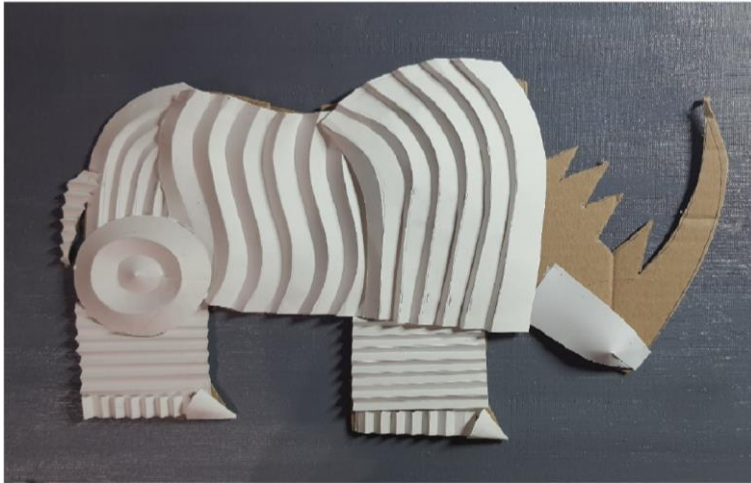

2. Вирізування картонної основи (абрису / силуету) для монтажу фактурних частин образу тварини.

3. Утворення рельєфних поверхонь основних конструктивних елементів (за допомогою прийомів, опанованих на попередніх заняттях).

4. Наклеювання утворених конструктивних елементів відповідно до силуетної форми.

6. Наклеювання рельєфного образу тварини на основу.

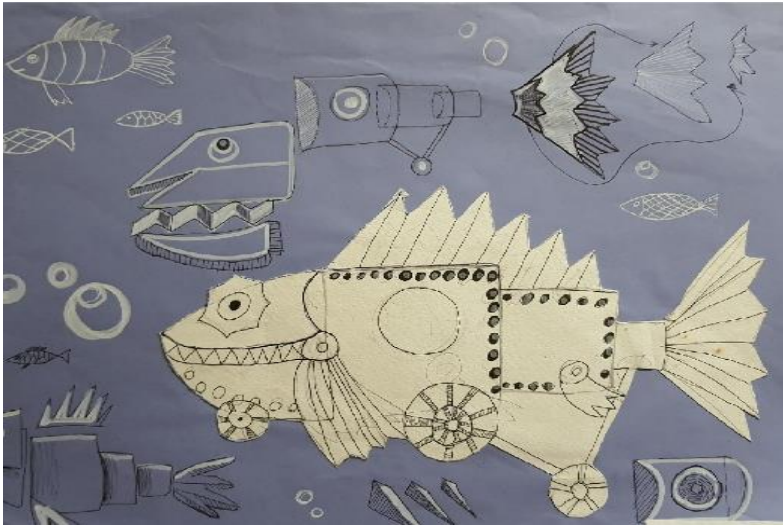
5. Доопрацювання основи / фону панно акриловою фарбою (за потреби).

7. Декорування панно композиційними деталями згідно із задумом (паперовими серветками, сіткою, джгутами, намистом тощо). «Носоріг»

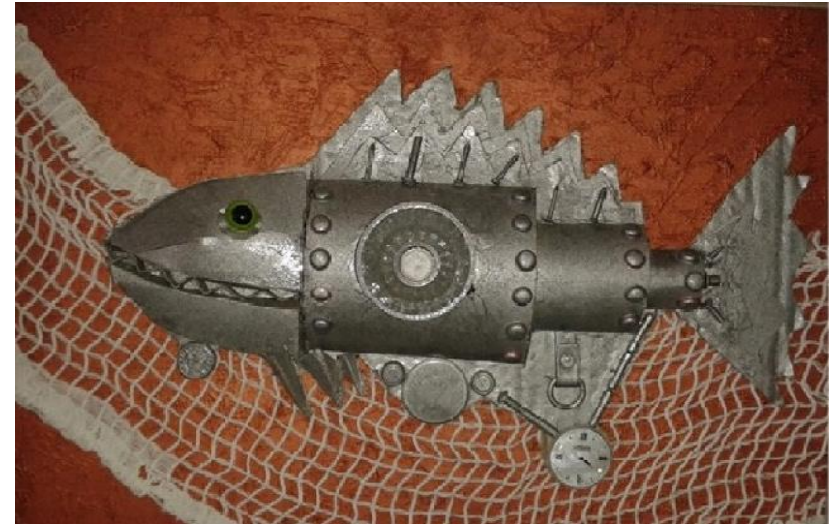
1а. Панно «Технотварини» (розмір 30,0х40,0 см).
Створення робочого ескізу для рельєфної композиції
«Риба» (автор Дегтярьов Артем).

7б. Декорування панно композиційними деталями згідно із задумом. «Птах», автор Горобець Єва.

7а. Декорування панно композиційними деталями згідно із задумом. «Риба».

7в. Декорування панно композиційними деталями згідно із задумом. «Птах», автор Жуков Ігор.

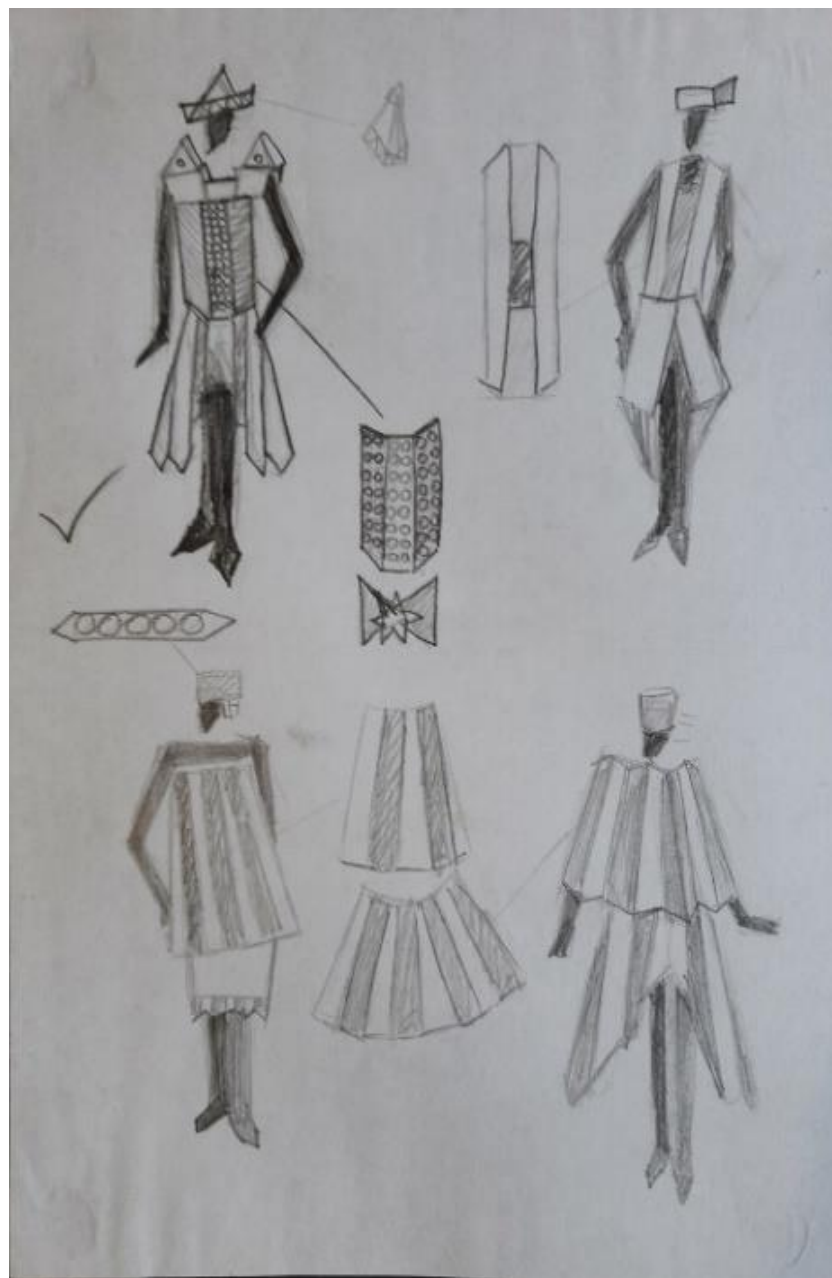

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки		ПАПЕРОПЛАСТИКА
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми		ОЗНАЙОМЧИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля		Підготовка підсумкової творчої роботи
Тема навчально-творчої роботи		Об'ємна паперопластика / Архітектурні фантазії
Робочі матеріали та інструменти	<i>цупкий білий папір формату А1, простий олівець, гумка, спеціальна дошка для розрізання паперу ножем, ніж канцелярський / скальпель, лінійка, циркуль, шило, клей ПВА, пензлі (для швидкого нанесення клею на основу)</i>	
Термін виконання	<i>10 годин</i>	
Заклад мистецької освіти	КЗСМО «Музична школа № 5» Криворізької міської ради	
Викладач-розробник	Баталова Наталія Павлівна, викладач, спеціаліст вищої категорії	
Учні-виконавці	Щурінова Софія, 13 років; Макаренко Софія, 14 років; Белік Поліна, 13 років; Руденко Демітра, 13 років.	

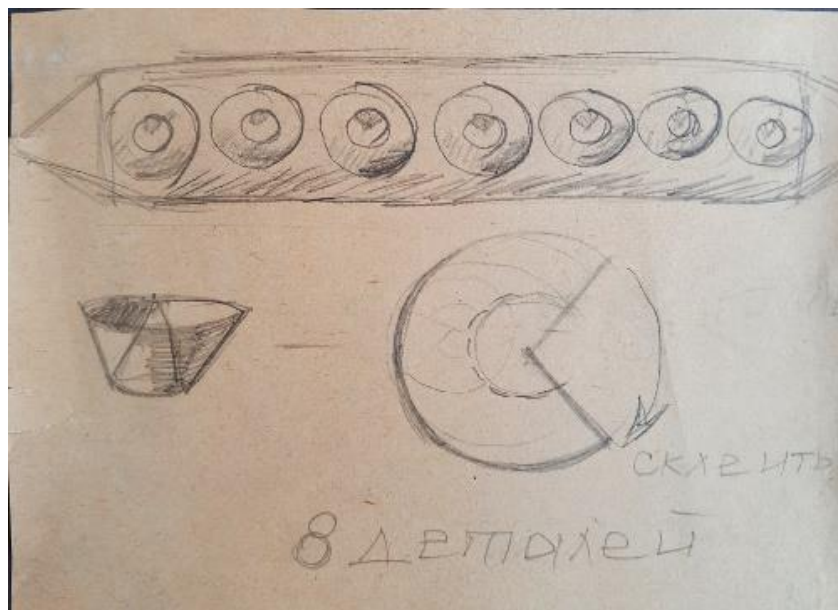
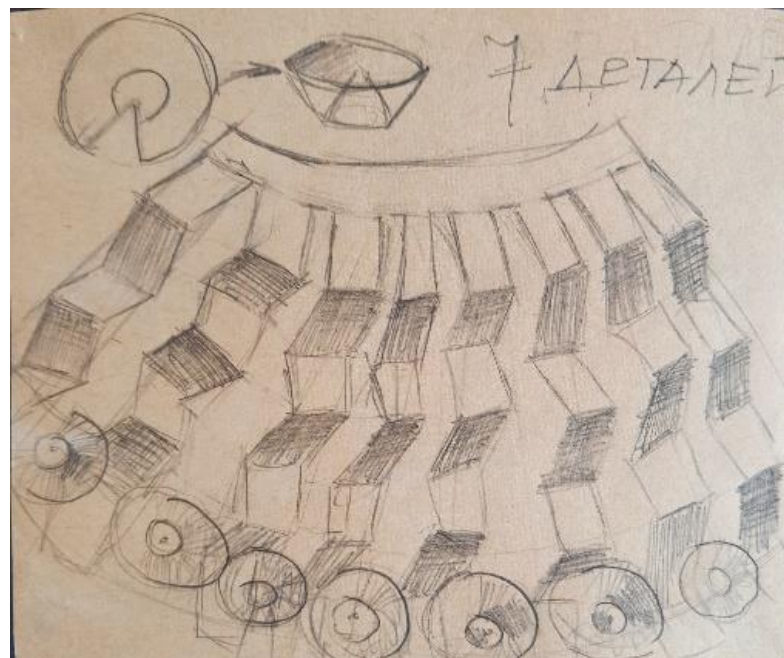
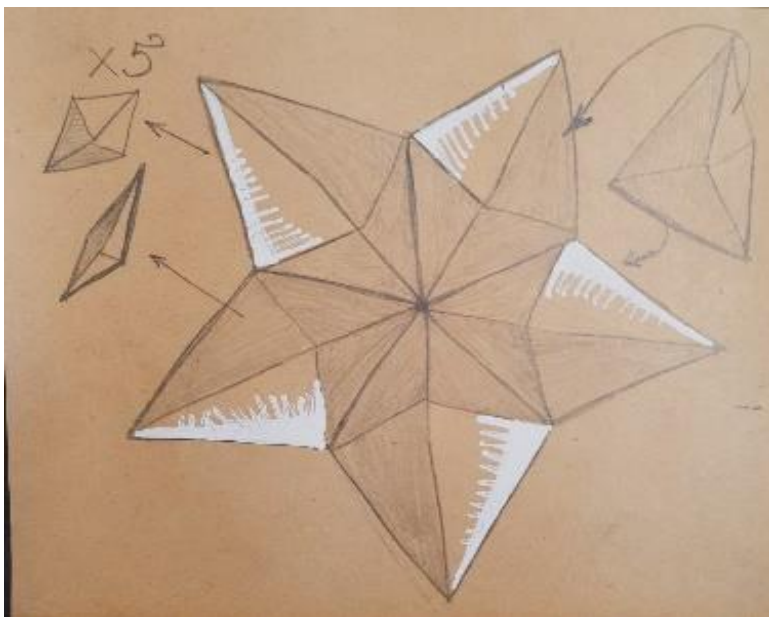
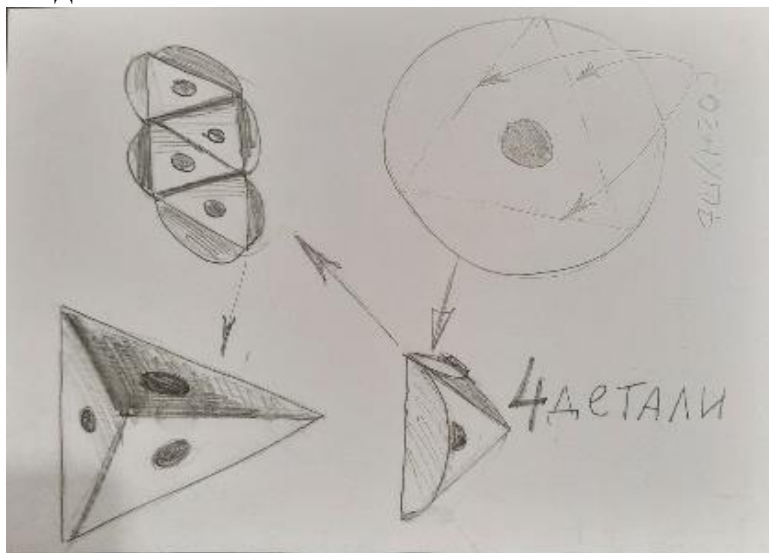
1. Створення робочого ескізу костюму на основі архітектурних споруд різних епох (2 години).

Стилізація форми, що має бути пізнаваною та виразно сприйматися.

Уточнення основних конструктивних елементів.

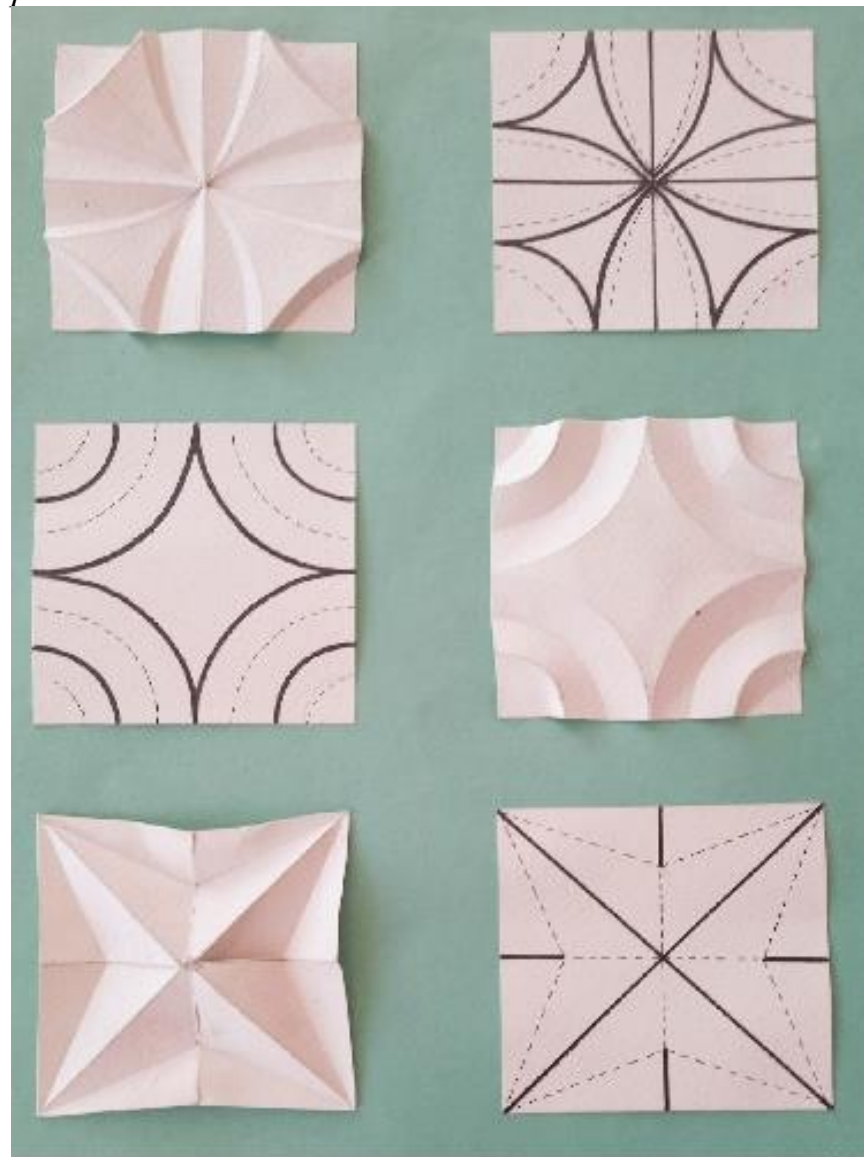
2. Розробка конструктивних розгорток.
Визначення особливостей окремих рельєфних елементів та їх необхідної кількості.

3. Виготовлення об'ємно-конструктивних деталей одягу. Використання набутих навичок утворення рельєфних поверхонь (прийоми трансформації / деформації паперу: згинання, розрізання, гофрування тощо). Учень виготовляє необхідну кількість конструктивних елементів костюму відповідно до ескізу, користуючись попередньо розробленими розгортками.

Продовження

4. З'єднання (склеювання) всіх елементів в єдиний костюм.

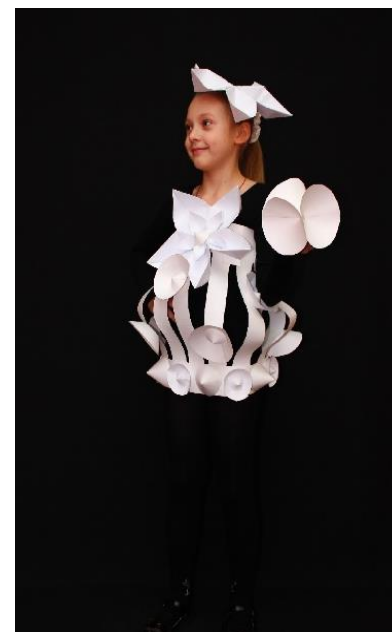
Щурінова Софія, 13 років. «Ейфелева вежа»

Макаренко Софія, 14 років. «Готичний шпиль»

Белік Поліна, 13 років. «Класичний фриз»

Руденко Демітра, 13 років. «Барокко»

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Колаж в інтер'єрі (поєднання в колажі різноманітних технік та матеріалів)
Тема навчально-творчої роботи	Декоративне інтер'єрне панно «Коло Різдва»
Робочі матеріали та інструменти	труби ПВХ для каркаса панно (зігнуті у формі кола); тканини різних фактур та відтінків, поролон, декор (намистини, бісер, шнури, мереживо, пряжа, пір'я тощо); голки для ручного шиття; англійські та швейні булавки; калька; картон щільний для каркаса фігур; клей полімерний універсальний «Дракон», клей ПВА; полімерна глина швидкого висихання (зокрема, «Dozen»); ножиці, канцелярський ніж, акрилові або гуашеві фарби; олівець простий, пензлі різного розміру, палітра
Термін виконання	20 годин (колективна робота)
Заклад мистецької освіти	КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області»
Викладач-розробник	Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач, спеціаліст вищої категорії.
Учні-виконавці	Маркова Галина, 12 років; Поплавська Софія, 16 років; Самарська Анастасія, 15 років.

Робочі матеріали та інструменти: труби ПВХ для каркаса панно; тканини різних фактур та відтінків, поролон, декор (намистини, бісер, шнури, мереживо, пряжа, пір'я тощо); голки для ручного шиття; англійські та швейні булавки; калька; картон щільний для каркаса фігур; клей полімерний універсальний «Дракон», клей ПВА; полімерна глина швидкого висихання (зокрема, «Dozen»); ножиці, канцелярський ніж, акрилові або гуашеві фарби; олівець простий, пензлі різного розміру, палітра

1. Розробка робочого ескізу панно «Коло Різдва».
2. Створення паперового макету панно в натуральний розмір (діаметром від 200 см).
3. Уточнення конфігурації всіх композиційних елементів панно та побудова робочих лекал (перенесення на кальку).

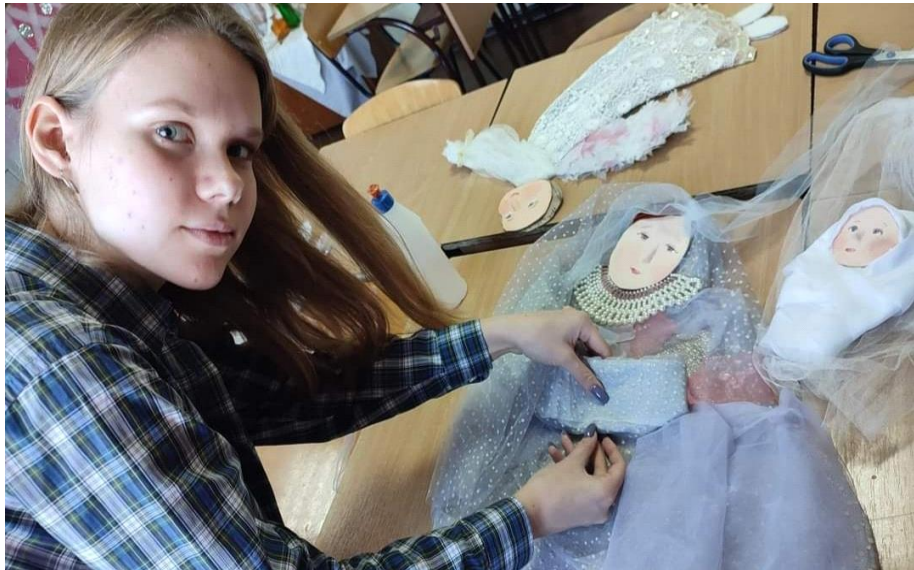
4. Узгодження ракурсів облич персонажів.
5. Ліплення масок (облич персонажів) та кистей рук із глини / полімерної глини (попередньо ґрунтованої в тілесний колір).

6. Вирізання з картону основи фігур за допомогою робочих лекал та канцелярського ножа.

7. Підбір тканин та оздоблювальних матеріалів.
8. Наклеювання масок та тканини на картонну основу фігури.
9. Розпис масок. Волосся з ниток клеїться на розписану маску, під низ голови кріпиться німб (дротовий або пластиковий).
10. Тканина одягу накладається вільно та з об'ємом для надання більш натуралістичного вигляду.
11. Декорування фігур оздоблювальними матеріалами.

12. Головна зірка монтується з різних деталей на жорсткій картонній основі. До круглої центральної частини кріпляться промені конусної форми, що наповнені поролоном.
13. Промені від Різдвяної зірки пропонується виконувати зі смуг фатину відповідного кольору (білого, блакитного або сріблястого).
14. Ялинкові прикраси та подарунки янголів виконуються та декоруються аналогічно.

14. На крила окремі пір'їнки (зокрема, виконані з паперу або шифону) кріпляться рядами за один кінець методом «черепиці».

Продовження

15. Всі готові композиційні елементи розміщуються і кріпляться на підготовлений тканинний фон каркасного кола.

16. Фото готового панно.

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Фактура в колажі (поєднання текстильного колажу, розпису, в'язання, бісероплетіння та вишивки)
Тема навчально-творчої роботи	Декоративне панно «Великодні смарагди»
Робочі матеріали та інструменти	тканини різних фактур та відтінків, поролон, декор (готові аплікації, намистини, бісер, паєтки, шнури, мереживо, пряжа, пір'я тощо); флізелін; голки для бісеру; вишивальна голка; англійські та швейні булавки; калька; картон щільний для основи та паспарту; клей полімерний універсальний «Дракон», клей ПВА; ножиці; акрилові або гуашеві фарби; олівець простий, пензлі різного розміру, палітра
Термін виконання	10 годин (колективна робота)
Заклад мистецької освіти	КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області»
Викладач-розробник	Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач, спеціаліст вищої категорії.
Учні-виконавці	Маркова Галина, 12 років; Поплавська Софія, 16 років; Самарська Анастасія, 15 років.

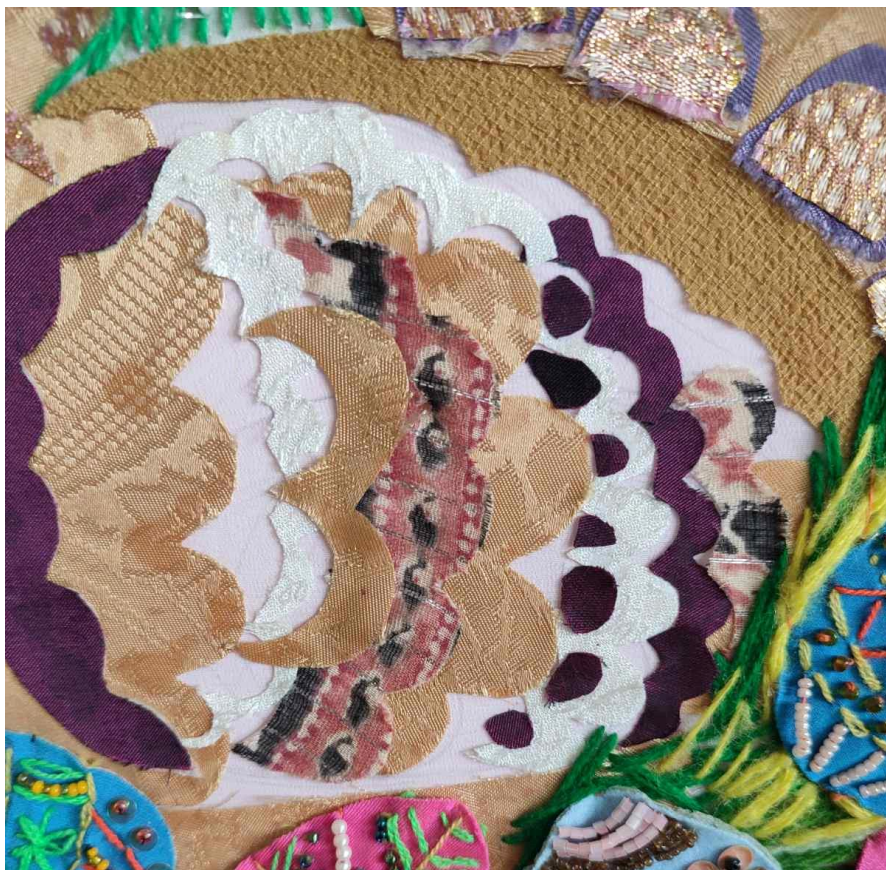
1. Розробка чорного начерку (робочого ескізу) панно «Великодні смарагди».
2. Створення картонного макету панно в натуральний розмір (30,0x40,0 см).
3. Уточнення конфігурації всіх композиційних елементів панно та побудова робочих лекал (перенесення елементів на кальку).

4. Обтягування прямокутної каркасної основи фоновою тканиною.
5. Підбір різноманітних тканин для тулуба головної фігури (курки), а також для імітації її очей, пір'я, дзьоба та гребінця (за задумом можна також декорувати стразами, бісером, пастками, натуральним пір'ям).
6. Вирізування основної фігури та її складових за допомогою робочих лекал та ножиць.

7. Наклеювання основної фігури та її декоративних елементів на фонову тканину.

8. Підбір різноманітних тканин для другорядних / декоративних композиційних елементів (писанок).
Для зручності подальшої вишивки писанок рекомендовано продублювати обрані тканини клейовим флізеліном.

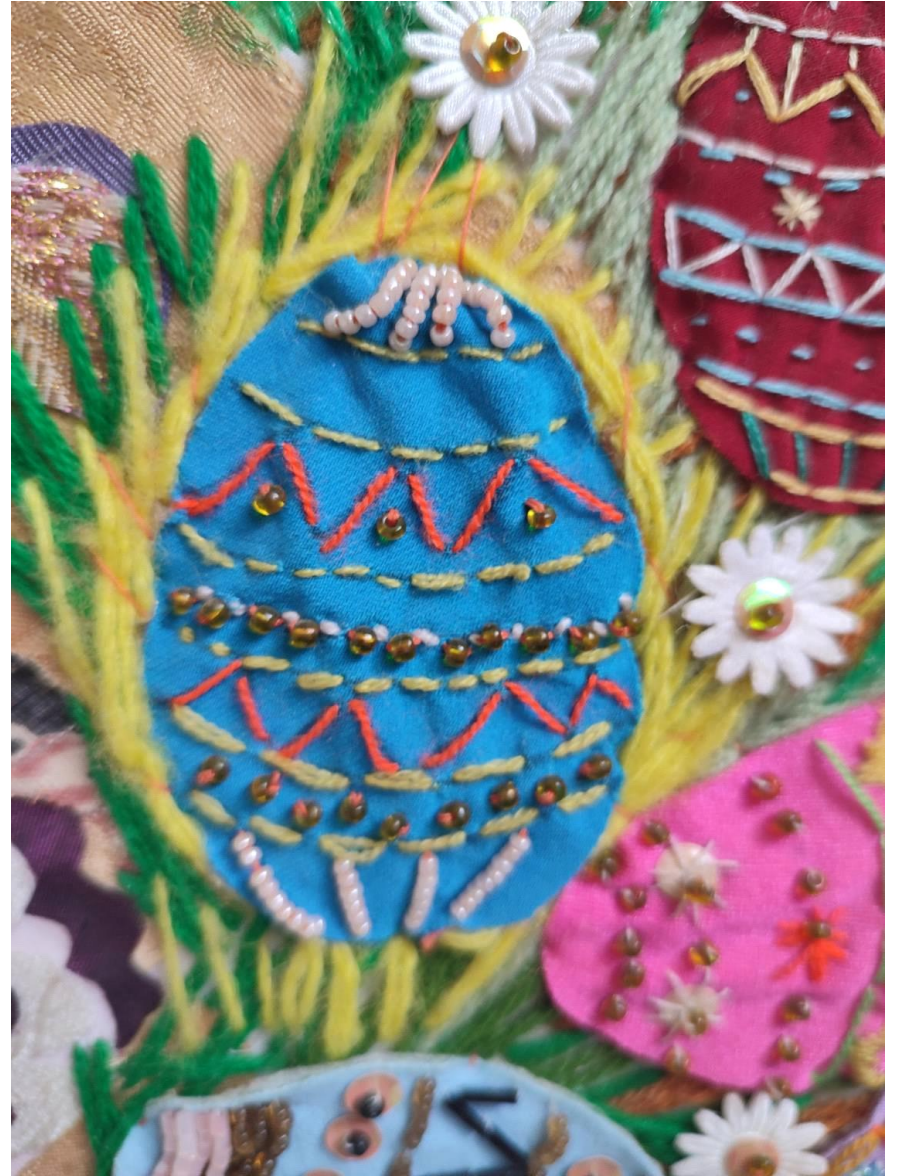
9 Вишивка / розшивка заготовок писанок (нитками, бісером, паєтками).

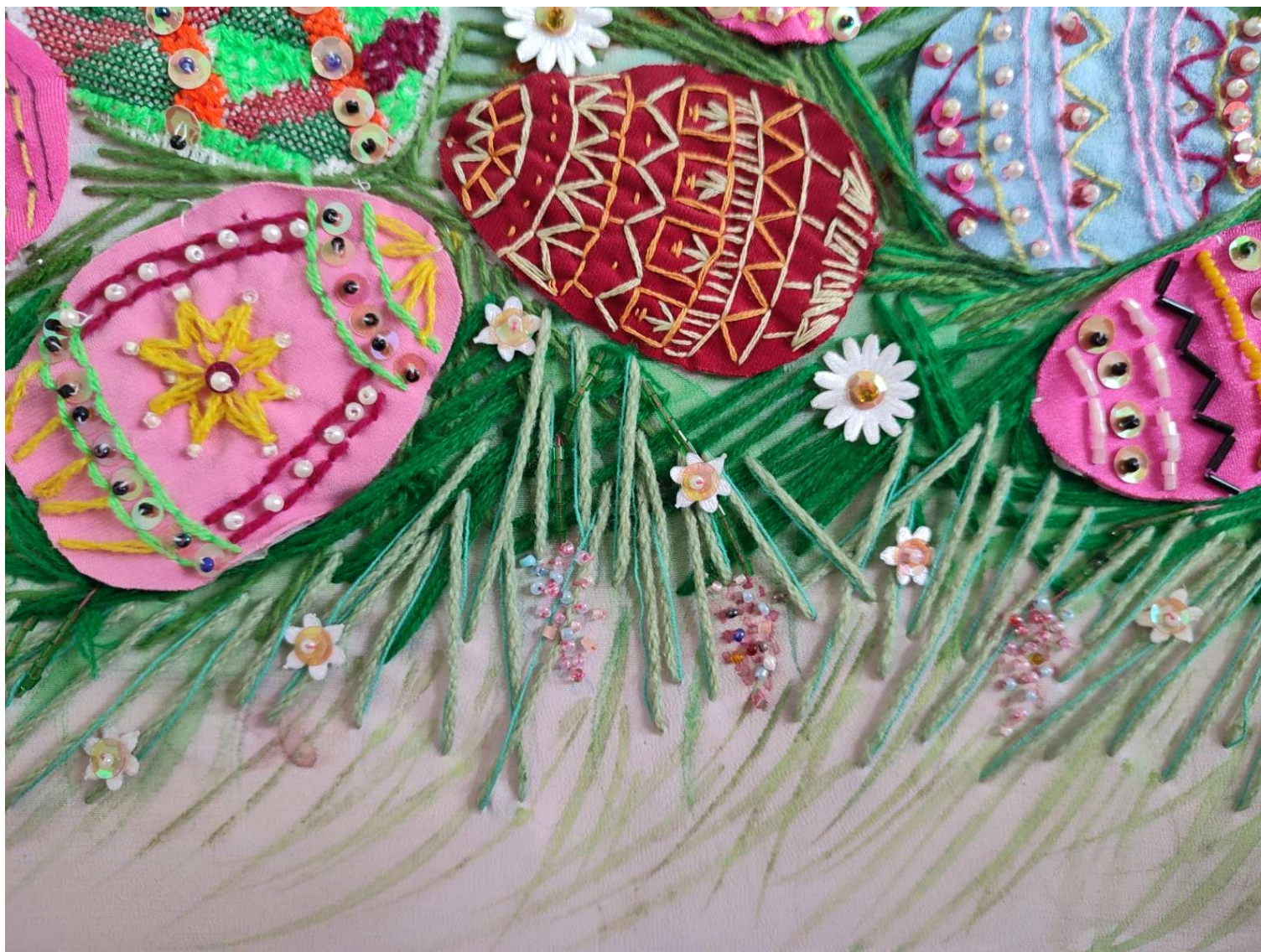
Продовження

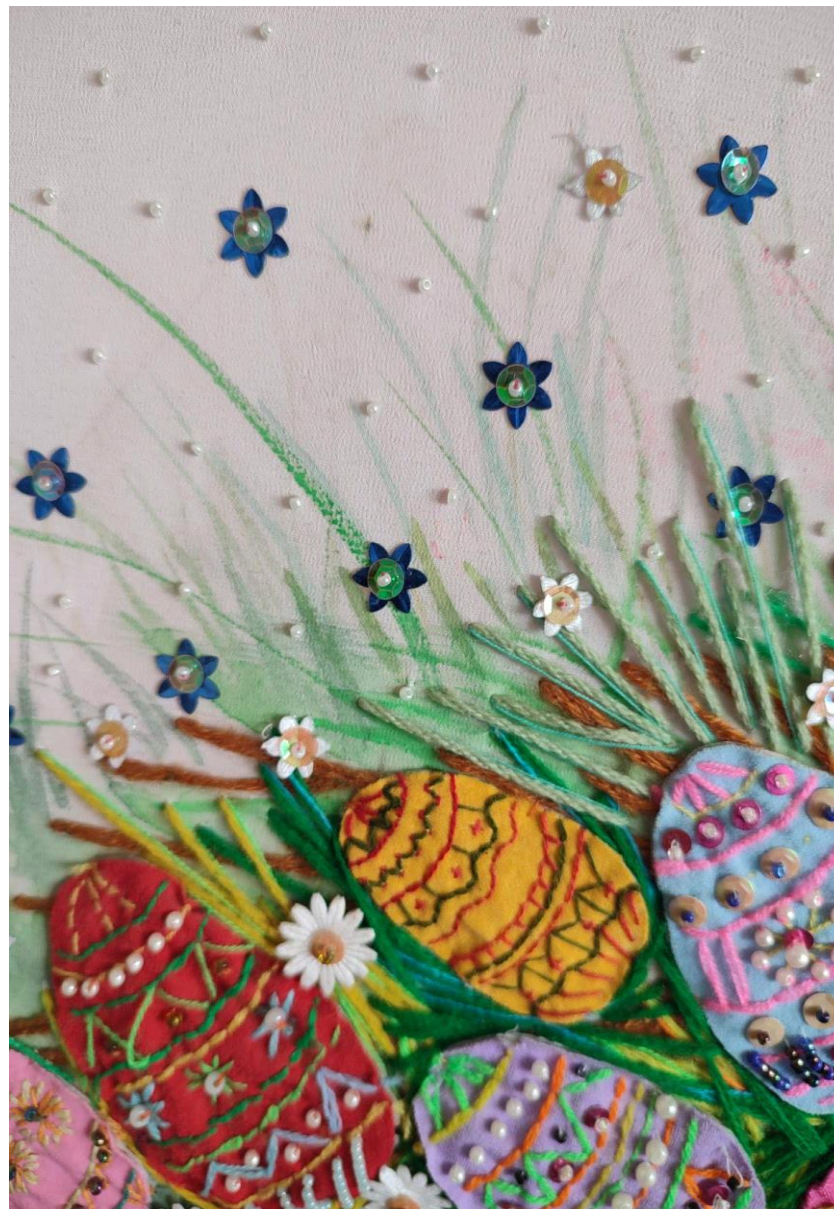
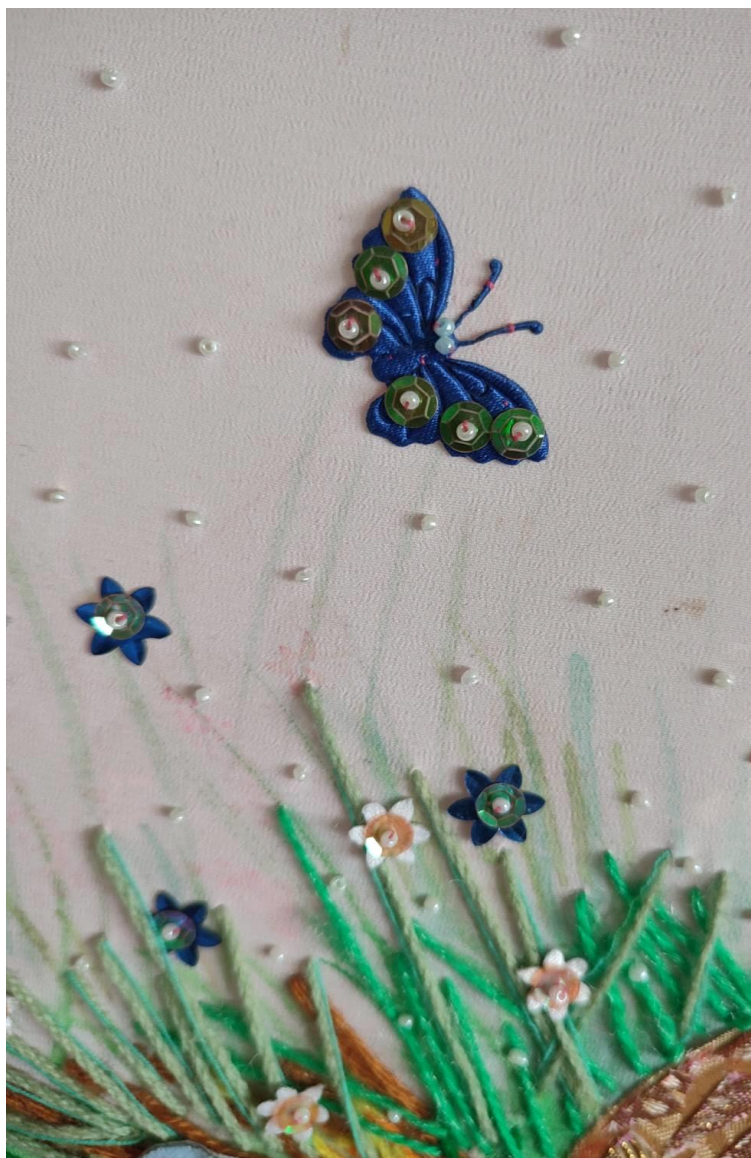
Продовження

10. Для підсилення схожості із натуральними розміром та фактурою трава навколо курки та писанок вишивається довгими стібками нитками муліне та пряжею для в'язання. Для пом'якшення загальних меж композиції можна застосувати доопрацювання фону графічними матеріалами.

11. Фон панно також можна декорувати готовими аплікаціями та пастками. *Продовження*

12. Панно оформляется в паспарту.

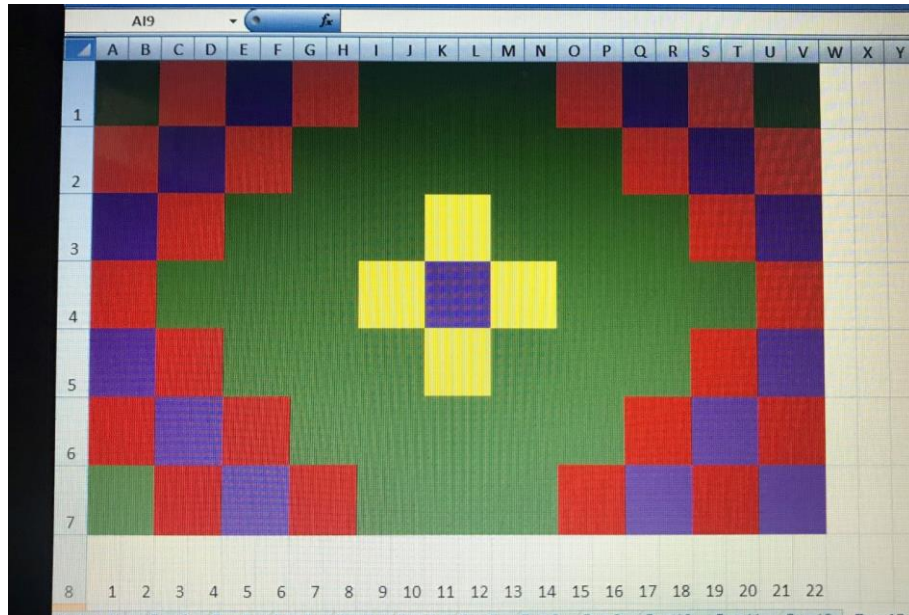

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	ТКАЦТВО
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Художнє килимарство. Ворсова і петельна килимові техніки
Тема навчально-творчої роботи	«Відтворення фрагменту слобожанського коцу із колекції Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова»
Робочі матеріали та інструменти	<p>рамка 30,0x40,0 см з шириною планок 3,0-3,5 см (імітація коцарського верстату); дві округлені палички, діаметром 1,0-1.5 см, довжиною 45,0-50,0 см (імітація так званих «верхнього та нижнього накидальних дрючеків»); лінійка або плоска планка довжиною 40,0-50,0 см та шириною 2,0-2,5 см (імітація так званої «присувальні»); два брусочки 3,0x3,0x4,0 см («сходинки»); лінійка 20,0-30,0 см замість «човника»; столова виделка для прибивання нитки підкання; округлена або проста планка довжиною 15,0-20,0 см та обхватом 6,0-8,0 см із продовжним жолобом з одного боку для нарізування ворсу (так звана «цинка»); ножиці; нитка № 10 для підв'язування парних ниток основи до верхнього накидального дрючка у верстаті (довжиною близько 2,0 м); бавовняна нитка довжиною близько 50,0 м для основи коцу товщиною 1-2 мм (можна використовувати ковбасну нитку № 400 або № 600); вовняна пряжа для підкання товщиною 2-3 мм довжиною близько 80,0 м; вовняна пряжа для ворсу товщиною 3-5 мм довжиною загалом близько 20,0 м 4-6 кольорів (розрахунок залежно від обраної схеми: кількість вузлів одного кольору схеми помножується на</p>

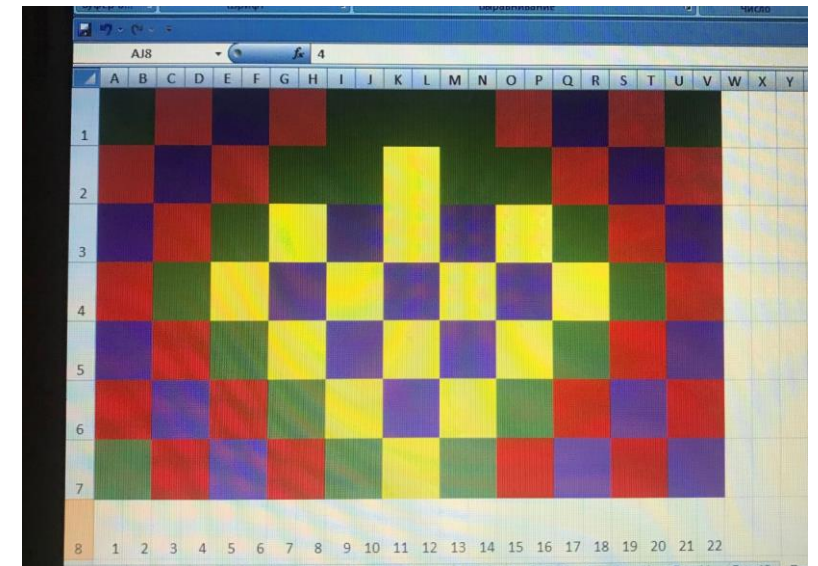
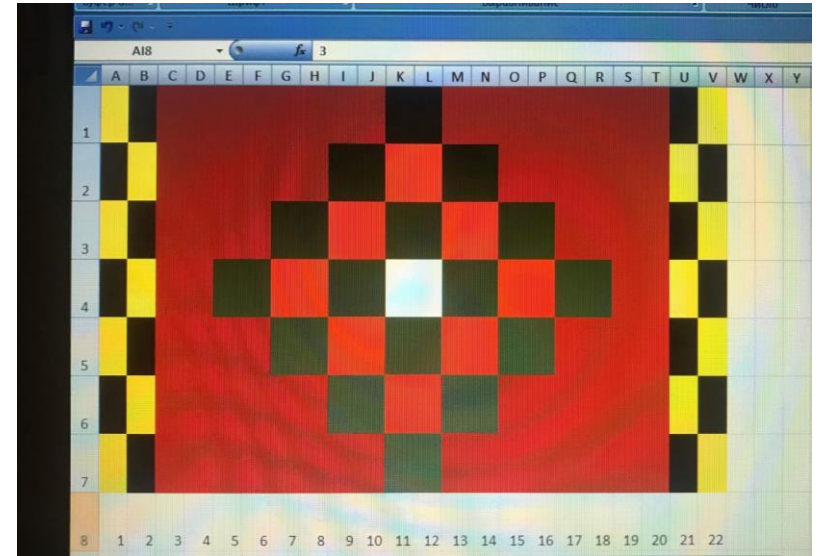
	<i>10,0 см); технічні пристрої для демонстрації фото поетапного виготовлення коцу (за наявності).</i>
Термін виконання	<i>6 годин</i>
Заклад мистецької освіти	КЗСМО «Валківська школа мистецтв» (м. Валки, Харківська обл.)
Викладач-розробник	Коваль Олена Юрїївна, викладач, спеціаліст першої категорії.
Учні-виконавці	Деркач Богдан, 15 років.

1. Фрагмент слобожанського коцу із колекції Харківського історичного музею (розмір зразка 16,0x16,0 см) із чергуванням ворсового рядка та безворсової ділянки шириною по 2,0 см, у готовому зразку 7 ворсових рядків на 22 вузлах.

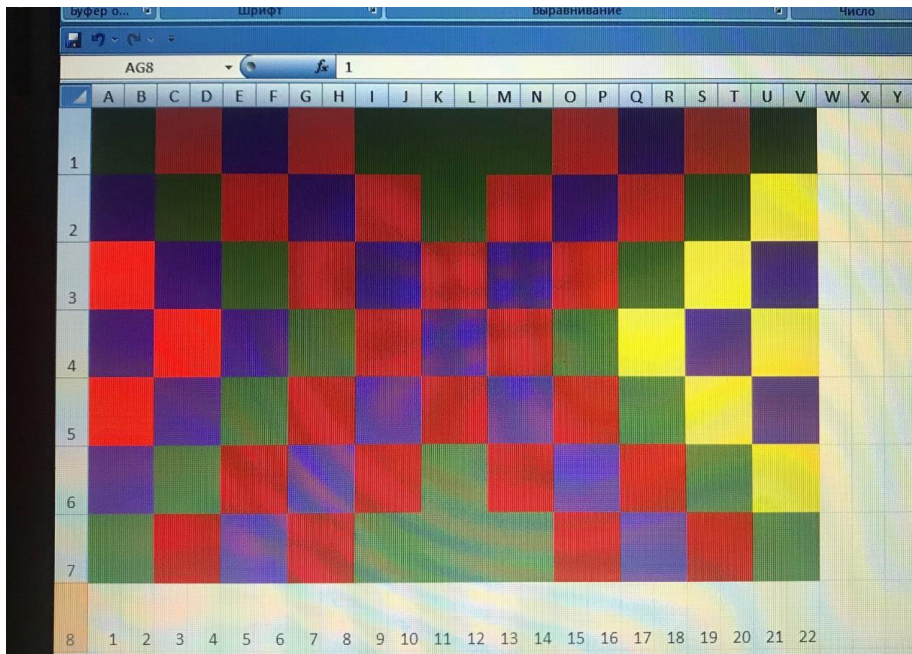
2. Відтворення загальної схеми «Строкатого» коцу із фондів Харківського історичного музею (4 варіанти за вибором учнів). Схема з дотриманням масштабу може бути відтворена вручну на папері в клітинку або за допомогою офісної табличної програми Microsoft Excel. Схема №1.

2. Продовження

2. Продовження

Подальше поетапне утворення зразка супроводжується розгорнутими коментарями викладача щодо техніко-технологічних особливостей і вимог виконання та деталізацією набутих умінь.

3. Імітація на рамі коцарського верстату, що наснований та готовий до ткання (натягнуті нитки основи, утворено обмежувальні ланцюжки, закріплено верхній накидальний дрючек та заправлено насувальню).

4. Підготовка «човника» до ткання.

На лінійку 20-30 см намотати вздовж близько 30 повних обертів нитки підкання та залишити вільним кінець довжиною 50-60 см.

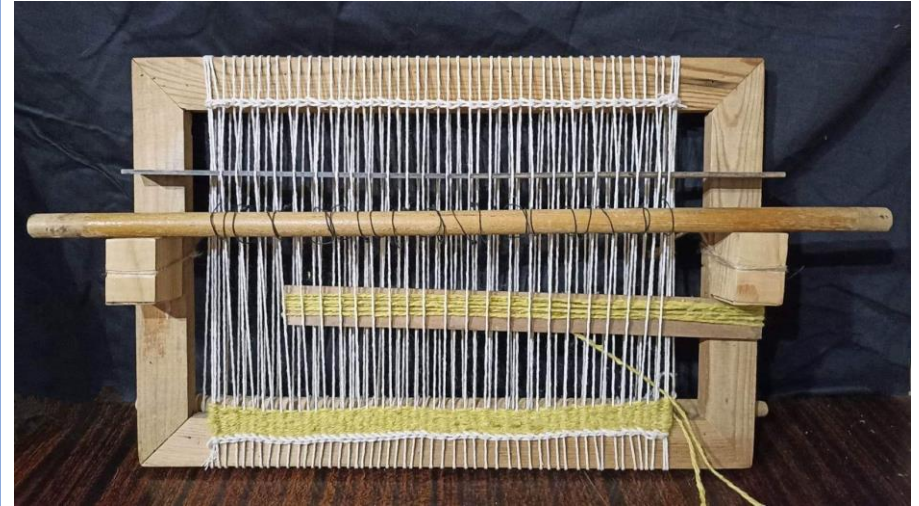

5. Ткання непарних рядків безворсової смуги.

Лінійку, що імітує присувальню та поділяє нитки основи на непарні (зверху лінійки) та парні (під лінійкою), зсунути вниз до верхнього накидального дрючека (округленої палки, до якої прив'язані парні нитки основи) та поставити на ребро.

У відкритий непарний прохід з правого боку прокинути човник та витягнути його з лівого. Нитку підкання підтягнути так, щоб вона вільно обгортала крайню нитку основи праворуч, але одночасно і не провисала, і не стягувала роботу. Нахил прокладеної нитки повинен складати 30-45 градусів до горизонталі.

Продовження

Присувальню зняти з ребра та повернути на попереднє місце – до верхньої планки рами. Прокладену нитку прибити донизу виделкою, починаючи цей процес праворуч.

Так ткати всі непарні рядки гладкої смуги між ворсовими рядами.

На початку роботи (у першому рядку підкання) праворуч залишити вільний кінець довжиною близько 7 см, який у наступному парному рядку завести у прохід справа наліво та прибити виделкою, а вже далі назустріч йому прокинути човником другий ряд.

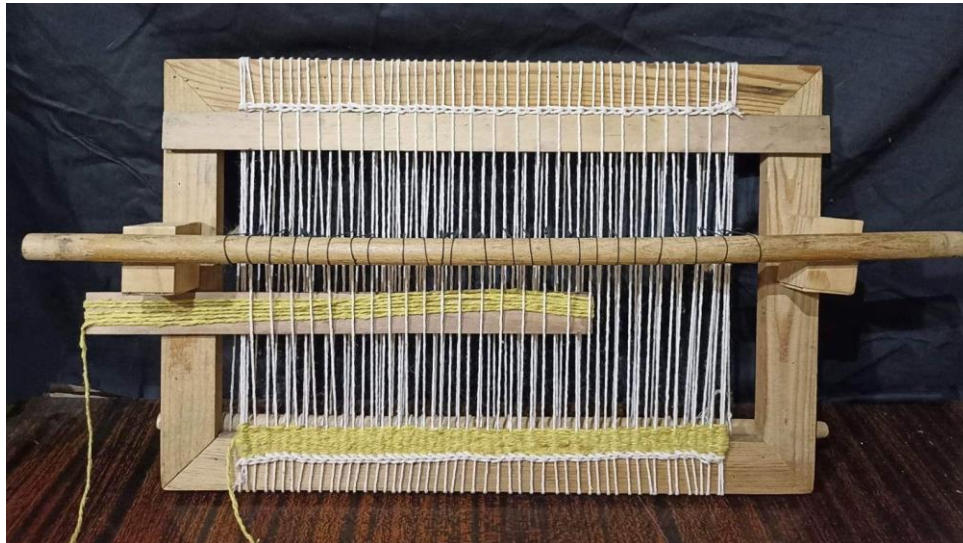
6. Ткання парних рядків безворсової смуги.

Округлену палку, що імітує верхній накидальний дрючек та до якої прив'язані парні нитки основи, накинати на сходинок. У відкритий парний прохід з лівого боку прокинути човник та витягнути його з правого.

Нитку піткання підтягнути так, щоб вона вільно обгортала крайню пару ниток основи ліворуч, але одночасно і не провисала, і не стягувала роботу. Нахил прокладеної нитки повинен складати 30-45 градусів до горизонталі.

Верхній накидальний дрючек скинути зі сходинок та повернути на попереднє місце. Прокладену нитку прибити донизу виделкою, починаючи цей процес ліворуч.

Так ткати всі парні рядки гладкої смуги між ворсовими рядами.

7. Прибивання нитки піткання виделкою.

Прибивання знов прокладеної нитки піткання до вже зітканих рядків починати з того боку, звідки заходив човник, щоб запобігти стягуванню роботи (на цьому фото – ліворуч, бо був парний прохід).

Нахил нитки на 30-45 градусів до горизонталі дає запас її довжини для вільного розташування між нитками основи.

8. Формування бокової кромки виробу.

У кожному рядку гладкої смуги, на початку або наприкінці (вибрати дію перед початком ткацтва коцу), робити додаткове обгортання ниткою підкання крайньої пари ниток основи, що формують кромку коцу.

Наприкінці останнього рядка гладкої смуги перед ворсовим рядом таких витків робити 2-3 (залежно від товщини пряжі ворсу).

Наприкінці першого рядка наступної за ворсовим рядом смуги теж виконати подвійне чи потрійне обгортання іншої крайньої пари ниток основи.

9. Виготовлення стручків ворсу для коцу.

Для нарізування стручків ворсу взяти однакову в об'ємі по всій довжині паличку з неглибоким продовжним жолобом – так звану «цинку».

Пряжу для ворсу закріпити з одного краю цинки та почати рівномірно по колу накладати на неї виток за витком. Коли вся паличка буде замотана, однією рукою притримати кінець нитки, а іншою – вставити лезо ножиць в жолоб та розрізати намотку на однакові шматки пряжі.

Нарізаний ворс скласти в окремі комірки за кольорами. Для виготовлення стручків ворсу одного коцу використовувати одну й ту ж цинку, щоб довжина ворсу всього виробу була однаковою.

10. Виконання подвійного килимового вузла.

Для нав'язування ворсу в коці використовується подвійний килимовий вузол. Його виконують на кожній парі ниток основи (окрім кромкових). Стручок ворсу накласти горизонтально на дві сусідні нитки основи, далі лівим кінцем огорнути знизу ліву нитку, а правим – праву. Кінці ворсини вивести проміж нитками основи, що на них створено вузол, вирівняти по довжині і зсунути до готового ткання.

11. Виготовлення коцу – це чергування ворсових рядів та безворсових смуг.

Для закріплення ворсового ряду зіткати полотняним перетином гладку смугу. Щоб ворс коцу не розрізнявся по довжині, всі безворсові смуги повинні бути однакові за шириною (у цьому завданні – 2 см).

12. Готовий коц на верстаті.

Коц починати та закінчувати гладкими смугами. Ширина останньої дорівнює розміру частини першої, що не прикрита ворсом.

13. Зняття готового коцу з верстату.

Верстат повернути тильним боком. Нижній накидальний дрючек, що тримає нитки основи, потягнути у той бік, з якого взяли. Поступово звільнити з іншого боку всі петлі ниток основи.

14. Завершення коцу.

Нитки основи розібрати по 3-4 та зав'язати кожну групу вузлом у китиці (утворити бахрому). Останні нитки вирівняти та підрізати.

15. Фрагмент «Строкатого» коцу з фондів Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова, відтворений за схемою №1.

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС
Назва модуля / підмодуля	Фактура в колажі (текстильний колаж, вишивка та аплікація)
<i>Тема навчально-творчої роботи</i>	<i>Декоративне панно «Дерево життя»</i>
Робочі матеріали та інструменти	<i>тканини різних фактур та відтінків, поролон, декор (готові аплікації, намистини, бісер, пастки, шнури, мереживо, пряжа, пір'я тощо); флізелін; голки для бісеру; вишивальна голка; англійські та швейні булавки; калька; картон щільний для основи та паспарту; клей полімерний універсальний «Дракон», клей ПВА; ножиці; акрилові або гуашеві фарби; олівець простий, пензлі різного розміру, палітра</i>
Термін виконання	<i>10 годин (колективна робота)</i>
Заклад мистецької освіти	КЗ «Школа мистецтв імені Л. М. Нагаєва, м. Чорноморська Одеського району Одеської області»
Викладач	Драпогуз Вікторія Вікторівна, викладач, спеціаліст вищої категорії.
Учні-виконавці	Маркова Галина, 12 років; Поплавська Софія, 16 років; Самарська Анастасія, 15 років.

1. Створення чорнового начерку (робочого ескізу) майбутньої композиції, узгодження колірної гами.

2. Підбір тканин та декоративних матеріалів відповідно до задуму.
3. Натягування основної тканини на прямокутний каркас (утворення фону).
4. Наклеювання основної тканинної площини дерева на фонову тканину.

5. Вирізування декоративних елементів із відповідних матеріалів.

6. Вишивка та декорування композиційних елементів бісером, пастками, намистом.

7. Організація площини основи (розміщення основних елементів композиції).

8. Виготовлення додаткових декоративних елементів (вишивка пташок, квітів, комах).

9. Поєднання всіх елементів композиції.

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	КОЛАЖ ТА АСАМБЛЯЖ
Варіант обсягу викладення нормативного змісту типової навчальної програми	ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС
Назва модуля / під модуля	Об'ємний анімалістичний образ
Тема навчально-творчої роботи	<i>Зооморфна декоративна скульптура «Журавель» (в техніці пап'є-маше)</i>
Робочі матеріали та інструменти	<i>папір для ескізів, простий олівець, гумка, дріт, пасатижі, алюмінієва фольга, старі газети, яєчні лотки, клей ПВА для пап'є-маше, шпатель, стеки, чорна шкіра, ножиці, акрилові фарби, пензлі, акрилова шпаклівка для вирівнювання поверхні форми, матеріали для декорування (відповідно до задуму учнів)</i>
Термін виконання	<i>18 годин (групова робота)</i>
Заклад мистецької освіти	КЗ «Ватутінська мистецька школа Ватутінської міської ради Черкаської області»
Викладач-розробник	Шинкеєва Ольга Анатоліївна, викладач образотворчого мистецтва, завідувача образотворчим відділенням, спеціаліст вищої категорії.
Учні-виконавці	Осаула Дар'я, 16 років; Лопатіна Іванна, 15 років.

Робочі матеріали та інструменти:

дріт та плоскогубці

фольга

клей, шпателі, упаковка з-під яєць

акрилова шпатлівка

1. Створення робочого ескізу журавля.

2. Виготовлення дротяного каркаса журавля.

3. Заповнення форми старими газетами.

4. Вирізання із шкіри пір'їн для хвоста птаха.

5. Закріплення пір'їн на дроті та прикручування готового хвоста до каркаса форми.

6. Фіксування (обмотування) форми алюмінієвою фольгою.

7. Обклеювання форми тонким папером (для кращого прилипання до форми пап'є-маше).

8. Формування об'єму за допомогою пап'є-маше.

9. Нанесення акрилової шпаклівки для вирівнювання поверхні форми (грунтування).

10. Розпис птаха акриловими фарбами.

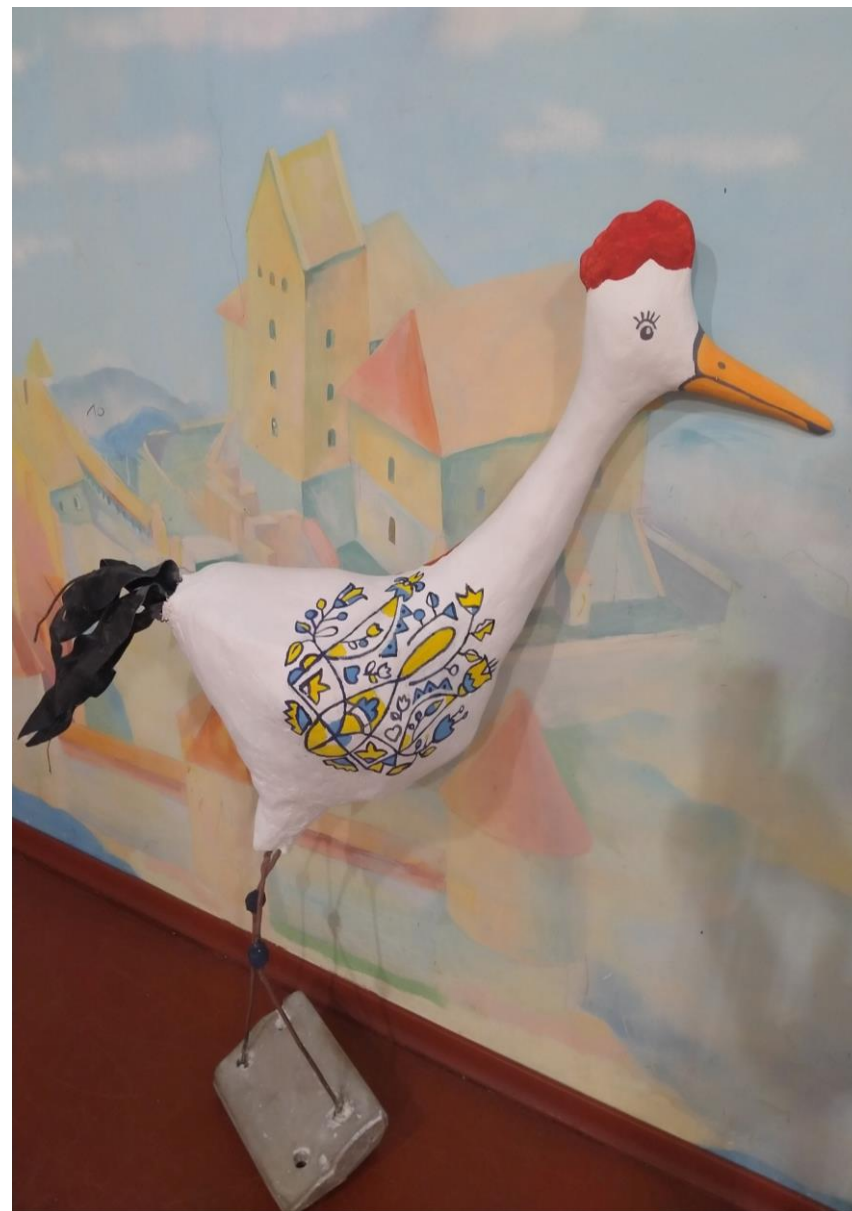
11а. Фото готового зразка №1.

116. Фото готового зразка №1

12. Фото готового зразка №2

13а. *Тема навчально-творчої роботи «Знаки зодіаку»* (виконані учнями КЗ «Ватутінської мистецької школи Ватутінської міської ради Черкаської області»).

13б. Тема навчально-творчої роботи «Знаки зодіаку».

13в. Тема навчально-творчої роботи «Знаки зодіаку».

Вид декоративного мистецтва / декоративної техніки	ТКАЦТВО
Вивчення декоративної техніки в закладах фахової передвищої мистецької освіти (продовження поглибленого курсу)	
Назва модуля / під модуля	Художнє ткацтво. Килимові техніки
Тема навчально-творчої роботи	Відтворення одного мотиву різними техніками закладного ткацтва
Робочі матеріали та інструменти	<i>ткацька рамка 30,0x20,0 см; бавовняна нитка, вовняна пряжа, ткацький гребінь, малюнок / картон, ножиці, папір та графічні матеріали для створення картону тощо</i>
Термін виконання	<i>6 годин (групова робота)</i>
Заклад мистецької освіти	Косівський фаховий коледж декоративного та прикладного мистецтва
Викладач-розробник	Кондратюк Оксана Володимирівна, викладач, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
Студенти-виконавці	Томчук Ірина, 17 років; Бурдилюк Марія, 17 років; Церковнюк Катерина, 17 років; Вельган Анна, 17 років; Никипанчук Наталя, 17 років; Олексюк Діана, 17 років

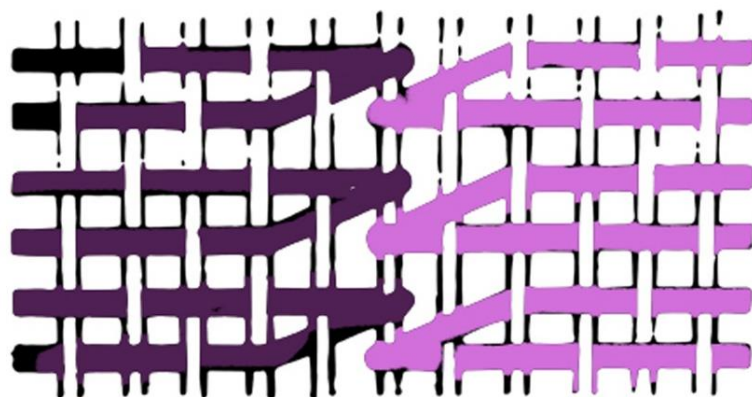
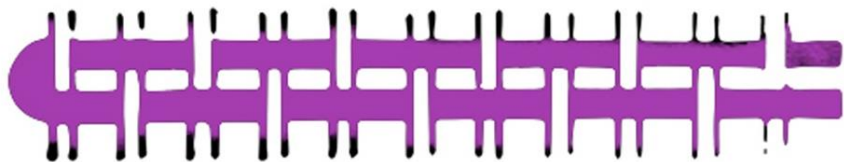
1. Створення (робочого картону) майбутньої композиції, узгодження колірної гами, підбір матеріалу

2. Натягування основи та створення за допомогою бавовняної нитки додаткових ремізок.

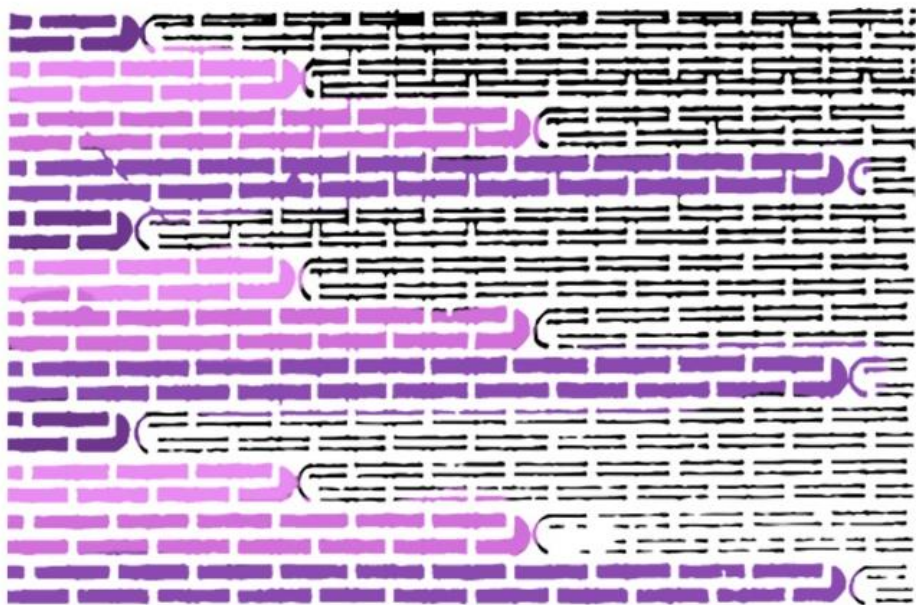
3. Засвоєння основних прийомів ткання полотна (плотняне переплетення) та з'єднання піткання різного кольору «на пряму межову нитку».

4. Рівномірне збивання нитки піткання, отримання рівних країв виробу, правильне введення та закінчення ниток піткання.

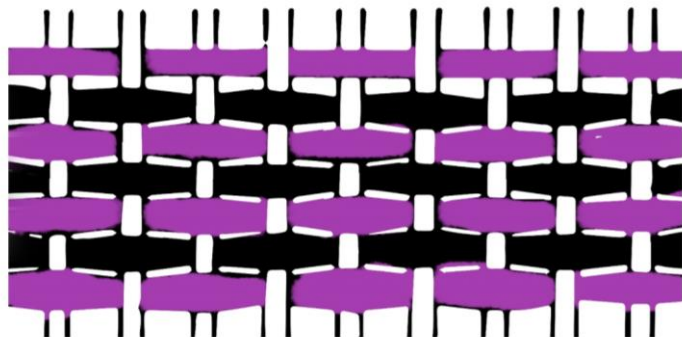
5. Використання методу «штрихування» – поєднання близьких за тоном кольорів, зменшуючи та збільшуючи довжину прокидки у відповідній послідовності.

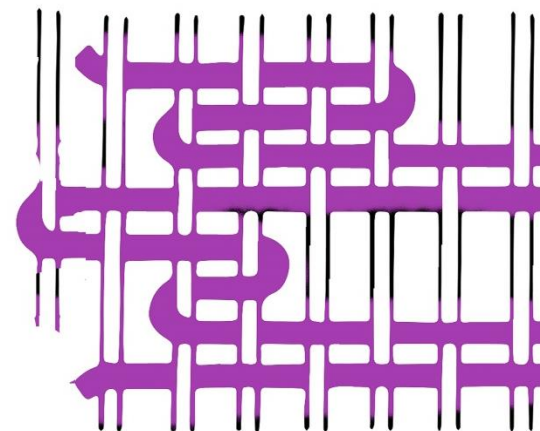
6. Досягнення тонких і плавних переходів від одного кольору до іншого.

7. Чергування двох ниток п'яткання різного кольору: одна прокидка одним кольором, друга – іншим.

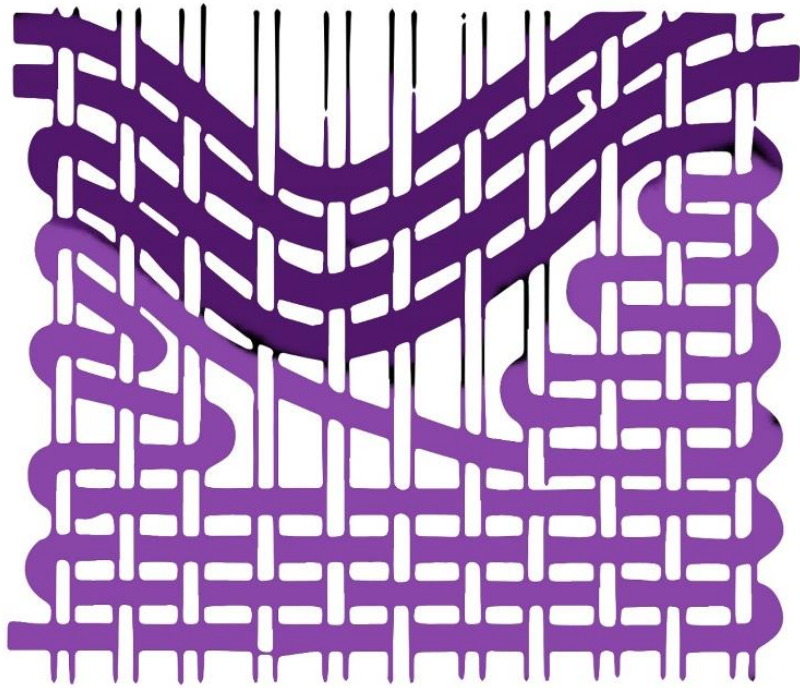
8. Скорочення та видовження довжини прокидки.

Створення яскравого декоративного ефекту навколо контуру.

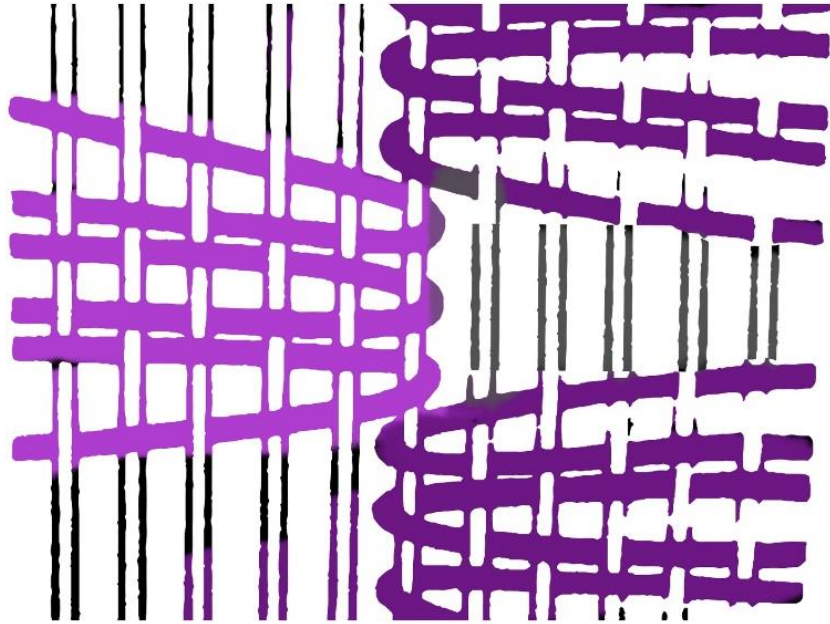
9. Криволінійна прокидка.

10. Створення пластичних контурів та форм.

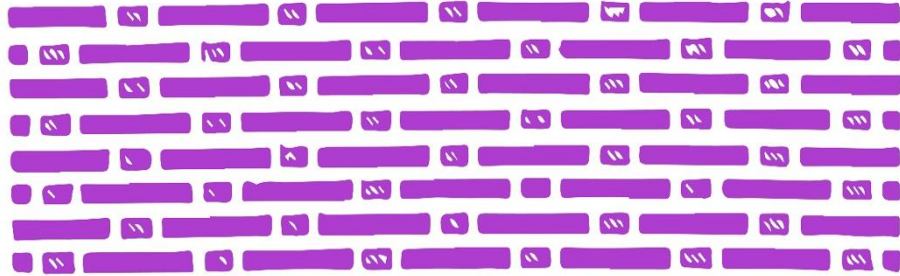
11. Застосування групового з'єднання для підсилення яскравості контуру: за одну нитку основи зачіпають одразу декілька прокидок піткання.

12. Створення додаткового декоративного ефекту: коротка і тонка нитки додаються в полотняне переплетення основної нитки піткання.

13. Створення рельєфної поверхні. Нитки піткання перекривають дві-три нитки основи (репсове переплетення).

Продовження.

Різноманітні ефекти, які можна утворити через застосування різних технік ткацького мистецтва

